

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ορίζοντες

Οδός: Σμύρνης 27 - 10439 ΑΘΗΝΑ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1091/9 ΚΕΜΠΑ

Κωδικός: 1044

ΠΑΜΕ ΜΑΡΙΑΠΟΛΗ;

Μια διήμερη συνάντηση ανοιχτή σε όλους:
παιδιά, νέους, ενήλικες, οικογένειες.

18-19 Ιουνίου
στην Ποσειδωνία Σύρου

- Για να ζήσουμε μαζί στιγμές πνευματικής ανανέωσης, αδελφούσης και ξεκούρασης.
- Για να δοκιμάσουμε τον διάλογο μέσα στον πλούτο των διαφορών μας.
- Για να χτίσουμε μαζί έναν κόσμο ενωμένο, όπως μας προτείνει το Ευαγγέλιο.

... Γιατί τα μεγάλα πράγματα γεννιούνται

από τα μικρά

Η «Μαριάπολη» είναι μία εκδήλωση που απευθύνεται σε άτομα κάθε ηλικίας, κοινωνικής τάξης, καταγωγής, κουλτούρας και πίστης. Ξεκίνησε το 1949 στη Βόρεια Ιταλία.

«Μαριάπολη» σημαίνει «πόλη της Μαρίας» δηλαδή της Παναγίας, μία πόλη πρόσκαιρη, εμπνευσμένη από τα λόγια του Ευαγγελίου: «[...] Όπως εγώ σας αγάπησα κι εσείς να αγαπάτε ο ένας τον άλλο» (Ιω 13,34), στην οποία οι συμμετέχοντες γεύονται την επαναστατική δύναμη του νόμου της αγάπης.

Οργανώνεται από το κίνημα των Φοκολάρι, που ιδρύθηκε στην Ιταλία από την Chiara Lubich το 1943 και που είναι παρόν στην Ελλάδα πάνω από 30 χρόνια.

Παθιασμένοι από το διάλογο μεταξύ των θρησκειών, των πολιτισμών, των γενιών τα μέλη του Φοκολάρε θέλουν να είναι μάρτυρες και πρωταγωνιστές ενός κόσμου ενωμένου και αδελφωμένου, ζώντας καθημερινά το Ευαγγέλιο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Άφιξη: Παρασκευή 17 Ιουνίου, το βράδυ

Για όσους θα ταξιδέψουν με καράβι από το Πειραιά: η εταιρία BlueStar θα κάνει εκπτωτική τιμή γκρουπ για ομάδες με τουλάχιστον 25 άτομα.

Κόστος συμμετοχής: 5 ευρώ ανά γεύμα + 5 ευρώ διαμονή.

Η διαμονή θα γίνει στο ποιμαντικό κέντρο "Άγιος Παύλος" στην Ποσειδωνία.

Για παιδιά έως 6 χρονών: μισή τιμή.

Όσοι το επιθυμούν μπορούν να μείνουν έως την Δευτέρα 20 Ιουνίου.

Να φέρετε μαζί σας σεντόνια και πετσέτες!

Οι εγγραφές θα γίνουν δεχτές μέχρι τις 20 Μαΐου,
με προκαταβολή 30 ευρώ.

Επικοινωνία: 210.2752825 / 6940.741143

e-mail: focatene@gmail.com

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ορίζοντες

ΤΕΥΧΟΣ 1099

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Προτεινόμενη Τιμή: 5 ευρώ

Πόσο ελκυστικό είναι για μας σήμερα το ευρωπαϊκό όραμα

Ο ΠΑΠΑΣ
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ
ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ

«ΠΡΟΣΔΟΚΩ
ΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΝΕΚΡΩΝ»

Ανοιχτοί Ορίζοντες
Αγγελιαφόρος Κωδικός: 1044
έτος ίδρυσης: 1900

Ιδιοκτησία: "Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Επιστημών"
 Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
 Μ. Βόδα 28 & Σμύρνης 27,
 10439 Αθήνα
 www.jesuits.gr

Εκδότης - Διευθυντής: π. Θεόδωρος Κοντίδης

Συντακτική επιτροπή: π. Γαβριήλ Μαραγκός
 π. Σεβαστιανός Φρέρης,
 Ειρήνη Κουτελάκη.

Συνεργάτες: π. Μιχαήλ Ρούσσος,
 Δανάη Αναγνωστοπούλου,
 π. Δημήτριος Δαλέζιος,
 Στέλλα Φωσκόλου.

Γραμματεία: Ειρήνη Κουτελάκη
 Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα
 Τηλ. 210 8835911,
 φαξ 210 8835914
 e-mail: athensj@jesuites.com

Συνδρομές: Εσωτερικού 20 ευρώ
 Εξωτερικού 30 ευρώ
 Τιμή τεύχους 5 ευρώ.

Αντιπρόσωπος Σύρου: π. Αντ. Βουτσίνος
 Αντιπρόσωπος Τίνου: κ. Στέλλα Φωσκόλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια
 & Εκτύπωση: www.male.gr

ISSN 1105-3216

3 EDITORIAL

4 ΤΟ ΘΕΜΑ: Πόσο ελκυστικό είναι για μας σήμερα το ευρωπαϊκό όραμα / How inviting is the European project for us today?

**6 Το παρελθόν και το μέλλον της Ευρώπης
 Present and future of Europe**

**14 Η απονομή του Ευρωπαϊκού Βραβείου "CHARLEMAGNE"
 The European "Charlemagne" prize award to Pope Francis**

**17 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ
 SPIRITUAL LIFE**

22 ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ / POPE FRANCIS' SYMBOLIC TRIP TO LESVOS

**24 ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ
 THE NEWS**

**30 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
 BOOK REVIEW**

π. Θεόδωρος Κοντίδης

Η παρουσία των τριών θρησκευτικών και εκκλησιαστικών ηγετών στο νησί της Λέσβου αποτέλεσε μια σημαντική μαρτυρία για την κοινή γνώμη της Ευρώπης και του κόσμου. Είδαμε τρεις χριστιανούς ιεράρχες να προσεγγίζουν από κοινού, με κοινή ευαισθησία και κοινή προσπάθεια ένα από τα πιο σημαντικά και οδυνηρά ανθρώπινα προβλήματα, αυτό της προσφυγιάς, του πολέμου, του ξεριζωμού από την πατρίδα, της αναζήτησης μιας άλλης πατρίδας.

Μέσα στην οδυνηρή εικόνα των καταυλισμών και των προσφύγων, ατόμων και οικογενειών, ήταν παρήγορο ότι οι εκκλησιαστικοί ηγέτες προσήλθαν μαζί και έδωσαν ένα μήνυμα, μια προτροπή σε όλη τη διεθνή κοινότητα.

Φάνηκε μέσα από αυτό το γεγονός ότι η προσέγγιση των χριστιανών και των Εκκλησιών δεν γίνεται μόνο με θεολογικούς διαλόγους και συνέδρια, αλλά και με συγκεκριμένες πράξεις υπέρ του πάσχοντος συνανθρώπου. Μάλιστα, μια τέτοια κοινή κινητοποίηση άργησε να έρθει. Τώρα, αυτή η στάση πρέπει να αναπτυχθεί και να επεκταθεί. Τα προβλήματα του κόσμου και του ανθρώπου πρέπει να μας ενώσουν.

Η προσέγγιση των χριστιανών δεν γίνεται μόνο μέσα από θεολογικούς διαλόγους, αλλά και με συγκεκριμένες πράξεις υπέρ του συνανθρώπου.

Η στάση των Ορθόδοξων απέναντι στην Καθολική Εκκλησία είναι πάντα επιφυλακτική και δύσπιστη. Ακόμη και καλοπροαίρετοι Ορθόδοξοι αναρωτιούνται αν η διάθεση προσέγγισης, οι πράξεις και τα λόγια από Καθολικής πλευράς είναι αληθινά ή αν υπάρχει υστεροβουλία ή δόλος. Από την Καθολική Εκκλησία υπάρχει απορία για την μόνιμη δυσπιστία των Ορθόδοξων. Δεν καταλαβαίνουν την επιφυλακτικότητα ή την άρνηση των Ανατολικών, οι οποίοι ανακαλύπτουν συνεχώς απίτες διαφορές και εμπόδια στις διεκκλησιαστικές σχέσεις. Δεν καταλαβαίνουν αυτήν την στάση, τη στιγμή που ο χριστιανισμός αντιμετωπίζει τεράστιες προκλήσεις σε κάθε ήπειρο και σε όλο τον σημερινό κόσμο.

Οι λόγοι αυτής της κατάστασης είναι, κατά μεγάλο μέρος, ιστορικοί. Αλλά η ιστορία δεν γίνεται αντιληπτή με τον ίδιο τρόπο σε Ανατολή και Δύση. Οι Δυτικοί θεωρούν ότι η ιστορία είναι παρελθόν, όλοι οι λαοί της Ευρώπης γνώρισαν συγκρούσεις εθνικές και θρησκευτικές, τώρα, όμως, οι συνθήκες δεν είναι οι ίδιες, λένε, και πρέπει να κοιτάξουμε πώς θα φτιάξουμε την τωρινή μας κατάσταση. Οι Ανατολικοί, όμως, νιώθουν ότι είναι θύματα της επεκτατικής διάθεσης των Δυτικών και, επίσης, ότι η ιστορία είναι παρούσα, έχει άμεσο βάρος, ότι αυτό το βάρος είναι σχεδόν ασήκωτο και δεν είναι μόνο παρελθόν. Οι Δυτικοί δεν καταλαβαίνουν αυτήν την λογική. Αυτό το καθοριστικό βάρος της ιστορίας, μιας ιστορίας που συχνά και για κάποιους μυστηριώδεις λόγους διαβάζεται επιλεκτικά, δεν το καταλαβαίνουν. Κι ενώ οι Καθολικοί συνεννοούνται και συνεργάζονται με τους Διαμαρτυρόμενους, παρά τις δογματικές διαφορές (και παρά το βαρύ ιστορικό παρελθόν), με τους Ορθόδοξους η συνεννόηση είναι δύσκολη, παρά την δογματική εγγύτητα.

Χρειάζεται, μεταξύ άλλων, γνωριμία και προσέγγιση. Σε αυτήν την προσέγγιση δεν μπορεί να λείπει η κοινή προσπάθεια συμπαράστασης προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο. Κοντά στην κοινή μαρτυρία πίστης προς τον κόσμο, χρειάζεται και η κοινή μαρτυρία ευαγγελικής αγάπης. ■

Επιμέλεια:
Ειρήνη Κουτελάκη

Πόσο ελκυστικό είναι για μας σήμερα το ευρωπαϊκό όραμα

“ Η συνέντευξη που φιλοξενούμε στον φάκελο του τεύχους πραγματοποιήθηκε από τους διευθυντές δύο συνεργαζόμενων με εμάς περιοδικών, Études και Streven, και δόθηκε από τον κ. Herman van Rompuy, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ο κ. Herman van Rompuy σπούδασε Οικονομικά, και στη συνέχεια εισήλθε στην πολιτική με το φλαμανδικό χριστιανοδημοκρατικό κόμμα. Μετά από σύντομη θητεία ως πρόεδρος του Βελγίου, διορίστηκε στα τέλη του 2009 πρώτος πρόεδρος του μόνιμου Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η θητεία του ανανεώθηκε το 2012 για άλλα δύο χρόνια.

”

I. Το παρελθόν και το μέλλον της Ευρώπης

Συζήτηση με τον κ. Herman van Rompuy Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

François Euvé: Υπήρξατε πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τέσσερα χρόνια. Ποιες ήταν οι πιο έντονες στιγμές της προεδρίας σας;

Herman van Rompuy: Για να πω την αλήθεια, η εντονότερη εμπειρία που βίωσα δεν είχε καμία σχέση ούτε με την πολιτική ούτε με τη διοίκηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ήταν το 2012 η απονομή του Βραβείου Νόμπελ ειρήνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τελετή έλαβε χώρα στο δημαρχείο του Όσλο, με την παρουσία πολλών άλλων ευρωπαίων αξιωματούχων. Είχα την τιμή να λάβω το βραβείο και είχα πλήρη συνείδηση ότι ο αληθινός αποδέκτης ήταν η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ήταν μια στιγμή πολύ έντονη και ταυτόχρονα πολύ συγκινητική, γιατί εκεί ακριβώς φάνηκε ο λόγος ύπαρξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν πρέπει να χάνουμε από τα μάτια μας ότι το όραμά της είναι ακριβώς ένα σχέδιο ειρήνης, κάτι που πάντα κινδυνεύουμε να ξεχάσουμε. Είναι σημαντικό να το θυμόμαστε αυτό, ιδιαίτερα στην παρούσα περίοδο αποπροσανατολισμού και αγωνίας.

François Euvé: Ποια ήταν, κατά τη γνώμη σας, τα κύρια επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

HR.: Το υπογραμμίζω εντόνως: ο λόγος ύπαρξής της είναι και παραμένει πάντοτε η ειρήνη. Σήμερα είναι ακόμη πιο σημαντικό, καθώς περιτριγυρίζομαστε από εμπόλεμες ζώνες: στην Ουκρανία (9.000 νεκροί), στη Συρία (τουλάχιστον 250.000 νεκροί), κ.τ.λ. Η παλαιά Ευρώπη έχει ειρήνη εδώ και 70 χρόνια, αλλά είναι περικυκλωμένη από τον πό-

λεμο. Τα σύνορά μας δεν είναι η Βόρεια Θάλασσα, αλλά μάλλον η Μεσόγειος, «η θάλασσά μας» (mare nostrum). Έχουμε την τάση να ξεχνάμε. Πώς μπορούσαμε να φανταστούμε ότι τα τέσσερα εκατομμύρια προσφύγων που εγκαταλείπουν τη Συρία θα μπορούσαν να μείνουν εξόριστοι κοντά στον τόπο τους; Για πολύ καιρό δεν σκεφτόμασταν ότι θα έπαιρναν το δρόμο για την Ευρώπη.

Εύκολα ξεχνάμε ότι η ιστορία της Ευρώπης είναι σημαδεμένη από τη βία και τον πόλεμο. Ο τελευταίος είναι σίγουρα ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Όμως μπορούμε να θυμηθούμε κι άλλες συγκρούσεις. Προσφάτως βρέθηκα στο Paderborn, αυτή τη γερμανική πόλη όπου, το 799, ο Καρλομάγνος συνάντησε τον πάπα Λέοντα Γ', για να συνάψει μαζί του μια συμφωνία. Προσέφερε την προστασία του στον πάπα έναντι της αυτοκρατορικής στέψης. Συνειδητοποίησα, με την ευκαιρία αυτή, τι σήμαινε ο Τριακονταετής Πόλεμος (1618-1648) στη συγκεκριμένη περιοχή. Ολόκληρα χωριά σφαγιάστηκαν. Στη διάρκεια αυτού του πολέμου, στον οποίο συγκρούστηκαν οι καθολικοί και οι προτεστάντες, ο γερμανικός πληθυσμός μειώθηκε κατά τουλάχιστον 40%. Αυτή η σύγκρουση θα μπορούσε να συγκριθεί με ό,τι συμβαίνει σήμερα ανάμεσα σε σουνίτες και σίιτες (ακόμη κι αν το θρησκευτικό στοιχείο συχνά γίνεται πρόσχημα των πολιτικών αγώνων). Με άλλα λόγια, αυτό που άλλες χώρες ζουν σήμερα, το ζήσαμε στην Ευρώπη, με μια απολύτως συγκρίσιμη βαναυσότητα.

Κατά δεύτερο λόγο, η Ευρώπη είναι ένα σχέδιο ευημερίας. Όμως, στο πνεύμα των

ιδρυτών της ευρωπαϊκής κοινότητας, η οικονομία δεν ήταν παρά ένα εργαλείο, ένα μέσο για να εξασφαλιστεί μια εξάρτηση ανάμεσα στις χώρες, πράγμα που θα τις εμπόδιζε να κάνουν εκ νέου πόλεμο μεταξύ τους. Σκέφτονταν ότι θα υπήρχαν τόσα κοινά συμφέροντα, που θα ήταν ανόητο να εμπλακούν ξανά σε έναν πόλεμο.

Η ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ένα από τα αίτια της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου και του τέλους του κομμουνισμού στην Ευρώπη. Οι πληθυσμοί της Ανατολικής Ευρώπης ήξεραν καλά ότι, από την άλλη πλευρά του Σιδηρού Παραπετάσματος, είχαμε ελευθερία, ειρήνη και ευημερία. Αυτές οι χώρες ήξεραν ότι άπαξ και έμπαιναν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν θα υπήρχε επιστροφή στο παλαιό καθεστώς. Το ίδιο ίσχυε και για τις χώρες που γνώρισαν το φασισμό, την Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα. Άπαξ και προσκολλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είχαν προσδεθεί στη δημοκρατία.

Αυτό δείχνει ότι υπάρχει πράγματι μια Ευρώπη αξιών. Η ειρήνη είναι από μόνη της μια αξία.

Jan Koenot: Παρουσιάζετε επίσης την κοινωνική οικονομία της αγοράς ως μια ευρωπαϊκή αξία. Αλλά η παγκόσμια οικονομία, που σήμερα υπόκειται στα χρηματιστήρια, δεν συνάδει πλέον με αυτό το πρότυπο. Ενθαρρύνει τις ανισότητες, αποδομεί τον κοινωνικό ιστό. Υπάρχει μια πολιτική εξουσία που να είναι ακόμη ικανή να εναντιωθεί σ' αυτόν τον οικονομικό ιμπεριαλισμό;

HR.: Αυτή η ερώτηση θα απαιτούσε μια μακρά απάντηση, μια απάντηση διαφοροποιημένη (η εκπαίδευσή μου σε σχολείο των ιησοιτών μου έμαθε την έννοια της διάκρισης...). Είναι ενδιαφέρον να συγκρίνουμε την κατάσταση στην Ευρώπη με εκείνη άλλων περιοχών του κόσμου, όπως τις Ηνωμένες Πολιτείες ή τα ασιατικά κράτη. Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, αυτού που ονομάζουμε το «Κράτος Προνοίας», η Ευρώπη αποτελεί εξαίρεση. Στο Βέλγιο, οι δημόσιες δαπάνες αντιπροσωπεύουν ακόμη το ήμισυ του ΑΕΠ. Εκτός από κάποιες χώρες που, προ της κρίσης, ζούσαν πάνω από τις δυνατότητές τους -μια κατάσταση που έπρε-

πε να διορθωθεί-, καταφέραμε να κρατήσουμε το ουσιώδες του Κράτους Προνοίας.

Αν εξετάσουμε τον συντελεστή Gini, ο οποίος μετρά τα ποσοστά ανισότητας, βλέπουμε πως δεν έχει μεταβληθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση την τελευταία δεκαετία, κάτι που δεν ισχύει για τις ΗΠΑ. Πρόκειται, φυσικά, για μια μέση τιμή. Ορισμένες χώρες βιώνουν διαφορετικές καταστάσεις: εκεί οι ανισότητες επιδεινώθηκαν. Ο διεθνής τύπος έχει εντυπωσιαστεί με όσα συμβαίνουν στον αγγλοσαξονικό κόσμο, δηλαδή τη διεύρυνση των ανισοτήτων. Όμως, στην παλαιά Ευρώπη, τα δεδομένα είναι διαφορετικά.

Ευρύτερα, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας επέφερε μια θεαματική πτώση της ακραίας φτώχειας, κάτι που έδειξαν οι στόχοι της χιλιετίας για την ανάπτυξη. Όταν κάναμε τον απολογισμό της δεκαετίας, στο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών το Σεπτέμβριο του 2015, εμφανίστηκε ένας μεγάλος αριθμός θετικών στοιχείων. Αυτά αφορούν κυρίως τις Ινδίες και την Κίνα, δηλαδή δυόμισι δισεκατομμύρια ανθρώπων. Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι ξέφυγαν από την έσχατη φτώχεια, χάρη στην τεχνολογική πρόοδο, χάρη στο άνοιγμα στην παγκόσμια οικονομία που μπόρεσαν να πραγματοποιήσουν.

Αυτό που ονομάζουμε κοινωνική οικονομία της αγοράς αντιπροσωπεύει μια διόρθωση απέναντι στην φιλελεύθερη οικονομία της αγοράς. Αυτό ακριβώς το σύστημα έθεσαν σε εφαρμογή οι χώρες μας από το τέλος του πολέμου. Πρόκειται, επομένως, για έναν διορθωτικό παράγοντα, πρώτα από κοινωνικής πλευράς, έπειτα, πιο πρόσφατα, από οικολογικής πλευράς. Ο ένας από τους τρόπους ήταν η ενίσχυση της εξουσίας του Κράτους και ένα από τα εργαλεία ήταν η φορολογία υπέρ τρίτων. Το ήμισυ των εσόδων μας αφιερώθηκε σε αυτό. Όμως, σήμερα, αυτό δεν αρκεί, γιατί η οικονομία είναι οργανωμένη σε διεθνή κλίμακα. Πολλά δημοσιονομικά μεγέθη ξεφεύγουν από τον έλεγχο

των Κρατών. Όπως το είχε ήδη πει ο αμερικανός οικονομολόγος John Kenneth Galbraith, τον οποίο ο πατέρας μου θαύμαζε πολύ, πρέπει να οργανωθούν αντίβαρα, προκειμένου να διορθωθεί αυτό. Περισσότερο απ' ό,τι σε εθνικό επίπεδο, οι ενέργειες αυτές μπορεί και πρέπει να γίνουν σε επίπεδο ευρωπαϊκό.

Είναι γεγονός ότι οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις κατάφεραν να μην πληρώσουν τους φόρους τους στις χώρες όπου είχαν εγκατασταθεί. Σήμερα παίρνουμε μέτρα. Είναι οι περιπτώσεις κατά της Google, του Facebook, όπως παλιότερα είχαμε κάνει κατά της IBM. Τώρα διαθέτουμε τα εργαλεία για να το κάνουμε. Αληθεύει ότι, για μια περίοδο, υπήρξαμε υπερβολικά επιεικείς, γιατί θέλαμε να προσελκύσουμε ξένες επενδύσεις που μπορούσαν να ευνοήσουν την εργασία. Έχουμε πλέον συνειδητοποιήσει ότι αυτές οι στρατηγικές που βοηθούν στη φοροδιαφυγή είναι απολύτως αδικαιολόγητες. Είναι απαραίτητη μια διορθωτική δράση της πολιτικής εξουσίας.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι το ακόλουθο. Με τον ΟΟΣΑ, έχουμε εφαρμόσει εδώ και τρία χρόνια ένα αυτόματο σύστημα ανταλλαγής δημοσιονομικών δεδομένων. Όταν κάποιος έχει έναν λογαριασμό στο εξωτερικό, ένα χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων, αυτό πρέπει να γνωστοποιηθεί στις αρχές της χώρας από την οποία προέρχεται. Αυτή η μεταφορά πληροφοριών επιτρέπει τη φορολόγηση. Είναι ένα ακόμη καινούργιο μέτρο.

Για να αγωνιστούμε κατά της χρηματοπιστωτικής κερδοσκοπίας, οργανώσαμε μια τραπεζική ένωση και μια εποπτεία των εθνικών τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στο παρελθόν, η ρύθμιση γινόταν σε εθνικό επίπεδο, όμως, καθώς η οικονομία έγινε διεθνής, η ρύθμιση είναι πλέον ανεπαρκής. Όμως θα πρέπει να πάμε ένα βήμα παραπέρα, γιατί η ευρωπαϊκή διάσταση πλέον δεν αρκεί. Πρέπει να δράσουμε στο επίπεδο του ΟΟΣΑ, του ΔΝΤ. Εργαζόμαστε γι' αυτό.

Ο κόσμος βρίσκεται σε διαδικασία οργάνωσης. Όμως η παγκοσμιοποίηση των επιχειρήσεων δεν ακολουθείται ακόμη επαρκώς από την παγκοσμιοποίηση της διακυβέρνησης. Βρισκόμαστε ακόμη στο στάδιο των «εργασιών κατασκευής». Ωστόσο έχω την αίσθηση ότι τα πράγματα προχωρούν προς τη σωστή κατεύθυνση.

Ζούμε σε μια εποχή, όπου όχι μόνο κυριαρχεί το χρηματιστήριο, αλλά και η εμπορευματοποίηση. Αυτό ισχύει σε όλους τους τομείς και είναι μη αναστρέψιμη τάση. Κανείς δεν ξεφεύγει από το εμπόριο, είτε αυτό είναι η άθληση, η τέχνη, ο πολιτισμός. Μπορούμε να σταματήσουμε αυτή τη βασική κίνηση; Δεν είναι βέβαιο. Δεν μπορούμε να έχουμε ψευδαισθήσεις. Το σύστημα της παγκοσμιοποίησης δεν θα εξαφανιστεί. Δεν μπορούμε να καταργήσουμε το παγκόσμιο εμπόριο έργων τέχνης. Δεν μπορούμε να εμποδίσουμε την διεθνοποίηση των μεγάλων ΜΜΕ. Παρόλο που αυτή η παγκοσμιοποίηση έχει πολλά θετικά στοιχεία, έχει και αρνητικά. Για να προσπαθήσουμε να εξαλείψουμε τα αρνητικά, πρέπει να δράσουμε διορθωτικά, ώστε να ξαναδώσουμε σε όλα αυτά μια ανθρωπιστική διάσταση, ή ακόμα και πνευματική. Θα μπορούσαμε να αναζητήσουμε τη διάσταση αυτή στην εκπαίδευση, στα Μέσα Ενημέρωσης, όσο «εμπορευματοποιημένα» κι αν είναι, στις Εκκλησίες, σε κάθε είδους κινήματα της κοινωνίας πολιτών. Εννοώ όλα όσα αντιπροσωπεύουν τον μη υλικό πολιτισμό, που δεν θα έπρεπε να επηρεάζεται από την εμπορευματοποίηση. Όλα αυτά σκοπεύουν να δώσουν στους ανθρώπους τα μέσα για να αντιδράσουν στην ισοπέδωση των αξιών που προκαλεί η εμπορευματοποίηση. Είναι μια σημαντική δουλειά. Είναι παρήγορο να διαπιστώνουμε ότι η ανάγκη αυτή γίνεται όλο και πιο αισθητή.

JK: Το εκπαιδευτικό σύστημα, έτσι όπως έχει σχεδιαστεί σήμερα, έχει ως αποκλειστικό στόχο την προετοιμασία των νέων,

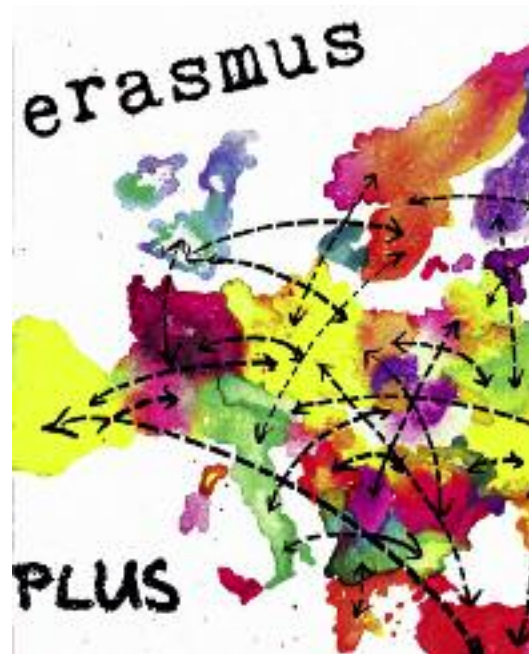
ώστε να λειτουργούν μέσα στο κυρίαρχο σύστημα, ή συμβάλλει και στην ανάπτυξη κριτικού πνεύματος;

HR.: Το εκπαιδευτικό σύστημα προετοιμάζει τους νέους να αποκτήσουν μια μόρφωση που πρέπει να τους βοηθήσει να βρουν μια εργασία μέσα σ' έναν δύσκολο κόσμο. Βεβαίως, η εκπαίδευση πρέπει να στοχεύει στην ανάπτυξη όλων των πλευρών της προσωπικότητας, στη δημιουργία ενός «homo universalis». Αυτή η δεύτερη πλευρά δεν έχει χαθεί, αναμφισβήτητα. Όμως πρέπει να επαγρυπνούμε.

Ζούμε σε έναν κόσμο διαφορετικό από εκείνον που γνώρισα νέος. Τότε, το σχολείο και η οικογένεια ήταν οι κύριοι τόποι εκπαίδευσης. Σήμερα, οι νέοι περνούν πολύ χρόνο μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή τους. Πολλή παραπληροφόρηση έρχεται απ' αυτόν τον δίαυλο. Γνωρίζουμε καλά ότι οι φονταμενταλιστές νέοι δεν ριζοσπαστικοποιήθηκαν σε σχολεία μουσουλμανικά, αλλά στο ίντερνετ. Έχει πλέον ανοιχτεί διάπλατα ένα παράθυρο στον κόσμο και έχουμε πρόσβαση στο βέλτιστο όπως και στο χειρίστο. Είναι μια τεράστια πρόκληση για το σήμερα: πώς ενσωματώνουμε αυτόν τον κόσμο του διαδικτύου σε ένα παιδαγωγικό σχέδιο;

FE: Η διεθνοποίηση είναι μια ισχυρή τάση στον κόσμο μας. Όμως, σε πολλές χώρες, γινόμαστε μάρτυρες ενός αντίθετου φαινομένου, που εκδηλώνεται με την άνοδο εθνικιστικών κομμάτων, όπου διαπιστώνουμε το φαινόμενο της περιφερειοποίησης (Καταλονία, Σκωτία, Κορσική κ.τ.λ.). Μήπως είναι μια οπισθοδρόμηση όσον αφορά το ευρωπαϊκό σχέδιο, δείκτης μιας ορισμένης δυσφορίας;

HR.: Ο κόσμος δεν είναι ομοιογενής. Είναι τόσο ένας χώρος όσο κι ένας τόπος, a place and a space, όπως λέμε στα αγγλικά. Αυτό ισχύει πλήρως για την Ευρώπη, που έγινε ένας χώρος ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών. Ας πάρουμε το παράδειγμα του προγράμματος Erasmus που έδωσε την ευκαιρία σε εκατομμύρια νέους να σπουδάσουν σε άλλες χώρες. Όμως είναι επίσης και τόπος, γιατί ο καθένας επιθυμεί να έχει το σπίτι του, να είναι προστατευμένος, να νιώθει ασφαλής. Υπάρχει από τη μια πλευρά η επιθυμία να πάμε αλλού, να εξελιχθούμε, να ανοιχτούμε στον κόσμο, και από την άλλη πλευρά, η ανάγκη για προστασία. Από την αρχή της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, αναπτύξαμε κυρίως

το πρώτο μέρος, με όλα τα προτερήματα που φέρνει κάτι τέτοιο, τόσο στο οικονομικό, όσο και στο ανθρώπινο επίπεδο. Η δράση αφορούσε την κατάργηση των συνόρων για αγαθά, εργαζομένους, επενδύσεις, ούτως ώστε να επιτραπεί στον κόσμο και τις επιχειρήσεις να μετακινηθούν, να πάρουν πρωτοβουλίες, να αδράξουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται. Ακόμη σήμερα, σε τομείς τόσο διαφορετικούς όπως η ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες ή η ψηφιακή οικονομία, υπάρχει ένα σοίχημα να πέσουν τα σύνορα και να δημιουργηθεί ένας ευρύς, κοινός χώρος. Η δυνατότητα να κυκλοφορούμε ελεύθερα ανάμεσα στις χώρες, να σπουδάζουμε στο εξωτερικό, συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Θέλω να αναφέρω μια εμπειρία που με σημάδεψε. Όταν ήμουν στο λύκειο Sint-Jan Berchmans στις Βρυξέλλες, υπήρχε σε ορισμένους διδάσκοντες μια έντονη φλαμανδική εθνικιστική τάση. Για εμένα η Ευρώπη υπήρξε το αντίδοτο σε αυτό. Έγινα Ευρωπαίος στα 16 μου, από αντίδραση. Το ευρωπαϊκό άνοιγμα έλαβε απτή διάσταση χάρη στην διοργάνωση ετήσιων ταξιδιών με μαθητές άλλων λυκείων των ιησουιτών, ένα γαλλικό (Εβρέ), ένα γερμανικό (Βερολίνο), ένα ολλανδικό (Ναϊμέγκεν) και ένα ιταλικό (Γένοβα). Ταξιδεύαμε μέσα στην Ευρώπη. Θυμάμαι ειδικά ένα ταξίδι στη βόρεια Ιταλία, όπου επισκεφθήκαμε όχι μόνο ιστορικές τοποθεσίες, αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις (Fiat, Martini). Αφού κάνουμε μαζί ένα ταξίδι, ιδιαίτερα όταν είμαστε νέοι, βγαίνουμε διαφορετικοί. Βλέπουμε διαφορετικά τον Γάλλο, τον Γερμανό, τον Ιταλό, αφού έχουμε περάσει αρκετές εβδομάδες μαζί τους. Είναι σημαντικό να το κάνει κανείς αυτό σε νεαρή ηλικία, γιατί είναι η περίοδος της ζωής κατά την οποία είμαστε πιο δεκτικοί.

Όμως η κατάσταση άλλαξε. Η παγκοσμιοποίηση δυσκόλεψε το Κράτος Προνοίας. Η κρίση ανάγκασε τους ευρωπαϊκούς θεσμούς να διαδραματίσουν έναν καινούργιο ρόλο.

Το αποτέλεσμα ήταν μια δραματική και ταχύτατη εξέλιξη. Από εκεί που, για πολλές δεκαετίες, η Ευρώπη ήταν το συνώνυμο του

ανοίγματος, της απελευθέρωσης, της χειραφέτησης, της απόκτησης ισχύος, σήμερα εμφανίζεται ως μια αρχή παρέμβασης, εκδίκασης, επιβολής, οδηγιών, διόρθωσης, ακόμη και τιμωρίας... Το αρχικό ευρωπαϊκό σχέδιο που άνοιγε νέες δυνατότητες, τώρα το βλέπουν πολλοί ως έναν ανεπιθύμητο, έναν παρεϊσακτο. Ο φίλος της ελευθερίας και του χώρου έγινε απειλή για την προστασία και τον τόπο.

Υπογραμμίστηκε ο «χώρος» (space), αμελήθηκε το «μέρος», ο «τόπος» (place). Υποτιμήσαμε την ανάγκη για ένα σπίτι, ιδιαίτερα καθ' όσον στο άνοιγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε νέες χώρες προστέθηκε η παγκοσμιοποίηση με όλα τα αποτελέσματα που αυτή δημιουργεί. Όπως το διατύπωνε ο Joseph Schumpeter, η οικονομική ζωή είναι πάντοτε μια διαδικασία «δημιουργικής καταστροφής». Το σημαντικό είναι να είναι θετικό το ισοζύγιο, να υπερισχύει η δημιουργία έναντι της καταστροφής. Τώρα αμφιβάλλουμε ότι θα συμβαίνει αυτό στο μέλλον. Ένα σημείο αυτού είναι η κρίση στις μεσαίες τάξεις των Ηνωμένων Πολιτειών. Έχουν εξοστρακιστεί από τους οικονομικούς παράγοντες και δεν βρίσκουν πια θέση ισάξια μέσα στη νέα οικονομία, όπου πολλές δραστηριότητες έχουν ψηφιοποιηθεί. Από το γεγονός αυτό, έχουν χαθεί δουλειές που δεν πρόκειται να ξαναβρεθούν. Δεν υπάρχει πλέον αποζημίωση όπως παλιά. Και όταν οι άνθρωποι ξαναβρίσκουν έναν μισθό, είναι, γενικώς, σαφώς χαμηλότερος. Δεν πρέπει να έχουμε ψευδαισθήσεις: αυτό επιβαρύνει τις ανισότητες. Ακόμη κι αν καταφέρουμε να μειώσουμε την ένταση αυτού του φαινομένου δια του συστήματος της κοινωνικής προστασίας, η εξέλιξη αυτή θα έρθει και στην Ευρώπη. Καταλαβαίνουμε λοιπόν τον φόβο ότι εκείνο που είχε λειτουργήσει στο παρελθόν δεν θα αναπαραχθεί στο μέλλον. Είναι μια αιτία αγωνίας. Πρέπει να προστατεύσουμε τους ανθρώπους -είναι ο ρόλος του Κράτους- κατά της χρηματοπιστωτικής κερδοσκοπίας, της φοροδιαφυγής, της ανεργίας, της κλιματικής αλλαγής, της παράνομης μετανάστευσης. Είναι αυτό που είπα στη συζήτησή μου κατά την

παραλαβή του βραβείου Charlemagne. Δεν είναι εύκολο, γιατί τα Κράτη υπόκεινται σε πιέσεις. Είναι, ωστόσο, ουσιώδες για την διατήρηση του ευρωπαϊκού σχεδίου. Ακόμη κι αν δεν είναι ένα Κράτος, η Ευρώπη είναι παρόλα αυτά μια πολιτική οντότητα.

Είναι επείγον για την Ένωση να μην γίνεται αντιληπτή μόνο ως ωφέλιμη για τους επιχειρηματίες, αλλά και για τους εργαζομένους, όχι μόνο για εκείνους που μπορούν να μετακινηθούν, αλλά και για εκείνους που μένουν στον τόπο τους, όχι μόνο για εκείνους που έχουν διπλώματα και μιλάνε πολλές γλώσσες, αλλά για όλους τους πολίτες. Είναι σημαντικό να μη βλέπουμε τον κόσμο μόνο ως καταναλωτές που θέλουν να έχουν μια ευρεία επιλογή προϊόντων σε καλές τιμές, αλλά και ως εργαζόμενους που αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό της αγοράς εργασίας.

Προσθέτω μια τελευταία σκέψη. Δεν είμαι πολιτιστικά απαισιόδοξος, αλλά πρέπει να παραμείνουμε διαυγείς. Εδώ και αρκετές δεκαετίες, υπάρχει μια ισχυρή τάση προς την εξατομίκευση της ζωής μέσα στην κοινωνία. Το άτομο βρίσκεται ολοένα και πιο απομονωμένο. Παρακολουθούμε μια απώλεια ιδεολογίας, μια υποχώρηση της ιδέας της αλληλεγγύης και της δικαιοσύνης. Ο καθένας ασχολείται με τη

μοίρα του. Αλλά ένας απομονωμένος άνθρωπος γίνεται πολύ πιο δύσπιστος απέναντι στους άλλους. Βιώνει ένα αίσθημα φόβου, αν όχι αγωνίας. Η έλξη του τοπικισμού μπορεί να γίνει αντιληπτή ως ανάγκη για προστασία. Όταν δεν αισθανόμαστε πλέον προστατευμένοι από τους «ανώτερους» θεσμούς, αναζητάμε μια προστασία πιο κοντινή στο σπίτι μας. Καταλαβαίνουμε λοιπόν την αναγέννηση του τοπικού και επομένως του περιφερειακού.

Η αρνητική όψη του ατομικισμού είναι ότι ο άλλος γίνεται ένας δυνητικός κίνδυνος για την ταυτότητά μου. Από το γεγονός αυτό, καταλήγω να βλέπω αρνητικά τον άλλον, να βρίσκομαι σε αντίθεση με εκείνον. Προσδιορίζομαι από αυτό που δεν είμαι: δεν είμαι μουσουλμάνος, δεν είμαι μαύρος, κ.τ.λ. Εκεί το πράγμα γίνεται επικίνδυνο, γιατί η απομόνωση τονίζεται περισσότερο. Βρισκόμαστε λοιπόν στον αντίποδα του ευρωπαϊκού σχεδίου, ως σχεδίου συμφιλίωσης.

FE: Πώς βλέπετε τον ρόλο των Εκκλησιών που έχουν ταυτόχρονα μια εθνική και μια διεθνή διάσταση, και ιδιαίτερα την Καθολική Εκκλησία; Πολλοί πιστοί χριστιανοί συγκαταλέγονται ανάμεσα σ' αυτούς που ξεκίνησαν το ευρωπαϊκό σχέδιο.

HR.: Μετά τον πόλεμο, η αναγέννηση της ευρωπαϊκής ιδέας διαδόθηκε σε ευρεία κλίμακα- όμως όχι αποκλειστικά- στον χριστιανικό κόσμο. Η ιδέα της συμφιλίωσης αναπτύχθηκε έντονα από τους μεγάλους χριστιανούς ηγέτες εκείνης της εποχής. Ήταν ιδιαίτερος προφανές στην Ευρώπη των έξι, γιατί πολλές από τις χώρες που την συνέθεταν βρίσκονταν σε πόλεμο για πολύ καιρό.

Στη συνέχεια, η Ευρώπη ενσωμάτωσε άλλα Κράτη που της δίνουν μια μεγαλύτερη πολυπολιτισμική και πολυθρησκευτική διάσταση. Δεν πρέπει να ξεχνάμε την παρουσία πολλών εκατομμυρίων μουσουλμάνων στην Ευρώπη.

Έχω την αίσθηση ότι η Καθολική Εκκλησία αγωνίζεται να αποδεχθεί την Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι όπως εξελίχθηκε. Βλέπω ένα εί-

δος απογοήτευσης στην Καθολική Εκκλησία και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είμαστε υπερβολικά προσηλωμένοι σε αυτή την περιφημη συζήτηση του 2004 γύρω από το σχέδιο του προοιμίου του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Το πρώτο σχέδιο μιλούσε για τις ρίζες της Ευρώπης, υπενθυμίζοντας την ελληνορωμαϊκή κληρονομιά και τον Διαφωτισμό, χωρίς να αναφέρεται στον χριστιανισμό. Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι επρόκειτο για μια πραγματική ιστορική πλαστογράφηση. Οι καθολικοί αντέδρασαν έντονα. Για τις καθολικές αρχές αυτό ήταν ένα πολιτισμικό σοκ. Όμως η συζήτηση πήρε μια άλλη κατεύθυνση, όταν θελήσαμε να προσθέσουμε μια θρησκευτική αναφορά μέσα στο Σύνταγμα. Αλλά πολύ λίγα συντάγματα το κάνουν αυτό, ακόμα και στις χώρες με ισχυρή χριστιανική παράδοση. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι, αν ο ευρωπαϊκός κόσμος χαρακτηρίζεται από το χριστιανικό παρελθόν του, η χριστιανική Ευρώπη των περασμένων αιώνων δεν υπάρχει πια. Αυτή η συζήτηση, ωστόσο, εξακολουθεί να επανέρχεται: μου κάνει εντύπωση που βλέπω ότι μέχρι και σήμερα, ο κόσμος μου μιλάει γι' αυτό.

Είναι σημαντικό η Καθολική Εκκλησία να συνεχίσει να υπερασπίζει την ευρωπαϊκή ιδέα ως ιδέα ειρήνης και αλληλεγγύης. Είναι αυτό που ο πάπας Φραγκίσκος -που δεν είναι Ευρωπαίος- έκανε στις ομιλίες του κατά το ταξίδι του στο Στρασβούργο το Νοέμβριο του 2014. Τη στιγμή που αυτή η ιδέα αμφισβητείται από διαφορετικές πλευρές, δεν πρέπει να παραιτηθούμε. Δεν είναι η στιγμή να εγκαταλείψουμε τον αγώνα για συμφιλίωση και συνεργασία απέναντι στις ατομικιστικές τάσεις και τα διασπαστικά και εθνικιστικά κινήματα.

Το άνοιγμα προς τον άλλο -ας σκεφτούμε τον φιλόσοφο Levinas- είναι ένα ουσιαστικό του ανθρώπινου πολιτισμού. Όλα τα ανθρωπιστικά ή πνευματικά κινήματα πρέπει να συμβάλουν σε αυτόν. Ζούμε σε μια κρίσιμη περίοδο του πολιτισμού μας. Η μαρτυρία του τωρινού πάπα είναι πολύτιμη, γιατί το κάνει με μια αναντικατάστατη αυθεντικότητα. Βλέπουμε τις προεκτάσεις. Η πνευματική διάσταση

διαδραματίζει σημαντικό ρόλο απέναντι στην κυριαρχούσα τάση να διαμορφώνουμε αρνητική ταυτότητα. Βεβαίως, το ερώτημα αν ο αλτρουισμός μπορεί να διαχωριστεί από τις θρησκευτικές πηγές, παραμένει ανοιχτό. Είναι μια άλλη συζήτηση.

Ένα από τα δράματα κάποιων χριστιανικών Εκκλησιών υπήρξε ο μη διαχωρισμός τους με το Κράτος. Ο κίνδυνος λοιπόν είναι να γίνει η Εκκλησία υπηρέτης της εξουσίας. Κάποια Κράτη μέλη δεν γνωρίζουν αυτόν τον διαχωρισμό (δεν μιλάω καν για τη Ρωσία), με συνέπεια η Εκκλησία να τίθεται στην υπηρεσία των εθνικιστικών τάσεων. Αυτό δεν βοηθάει στο άνοιγμα. Πρέπει να διατηρούμε ένα οικουμενικό πνεύμα. Οι Εκκλησίες δεν μπορούν να παραμείνουν μόνο εθνικές οντότητες.

JK: Αυτό που θαυμάζω σ' εσάς, είναι ότι μπορείτε να στέκεστε σ' έναν πολιτικό κόσμο που είναι ένας κόσμος σκληρός, όπου πρέπει να αγωνίζεται κανείς, να αντέχει χτυπήματα. Έχετε μια μεγάλη καλλιτεχνική ευ-

αισθησία που εκφράζεται ιδιαίτερα με την ποίηση. Ανακηρυχθήκατε ακόμη και «πρέσβης του haiku» στην Ιαπωνία.

HR.: Είναι αλήθεια ότι έκανα μια καριέρα τελείως μη τυπική. Ευτυχώς! Απέφυγα επίσης την άχρηστη πολεμική και την αναζήτηση μόνο του προσωπικού κέρδους. Πάντοτε ήθελα να μείνω μακριά απ' αυτά, πράγμα που με βοήθησε πολύ. Μπόρεσα να οργανωθώ ώστε να παραμείνω διανοούμενος, κάτι που είναι μεγάλο προνόμιο. Ευτυχώς, δεν είμαι ο μόνος ανάμεσα στους πολιτικούς άνδρες.

Σε αυτό, πρέπει να αναγνωρίζω ότι η εκπαίδευσή μου με βοήθησε πολύ. Μια φορά με ρώτησαν στην Αγγλία για το ρόλο του πανεπιστημίου στην εκπαίδευση. Απάντησα ότι ο ρόλος του πανεπιστημίου είναι κυρίως να μεταφέρει γνώσεις. Πράγματι, η εκπαίδευση, με την έννοια της διαμόρφωσης της προσωπικότητας, θα πρέπει να προέχει. Για τον λόγο αυτόν ακριβώς είμαι πολύ ευγνώμων στους ιησούιτες δασκάλους μου.

Η απονομή του Ευρωπαϊκού Βραβείου “CHARLEMAGNE” στον Πάπα Φραγκίσκο

Στις 6 Μαΐου ο πάπας Φραγκίσκος έλαβε το Βραβείο Charlemagne «για τις προσπάθειές του να προωθήσει τις ευρωπαϊκές αξίες της ειρήνης, της ανεκτικότητας, της συμπόνιας και της αλληλεγγύης». Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν-Κλωντ Γιουνκέρ, μαζί με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Μάρτιν Σουλτς και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόνταλντ Τούσκ -όλοι τους παραλήπτες του ίδιου βραβείου σε προηγούμενες χρονιές- εκφώνησαν στην Αγία Έδρα από κοινού έναν εγκωμιαστικό λόγο που απευθυνόταν προς τον φετινό αποδέκτη του βραβείου. Μεταξύ άλλων, ο Πρόεδρος Γιουνκέρ υπογράμμισε ότι ο πάπας Φραγκίσκος αντιπροσωπεύει την ιδέα ότι η αλληλεγγύη και η συμπόνια δεν είναι μόνο λέξεις που ακούγονται ωραία, αλλά αξίες που απαιτούν από εμάς δράση. Προειδοποίησε ότι η ειρήνη δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη και κάλεσε όλους τους Ευρωπαίους να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες τους προκειμένου να τις ξεπεράσουν και για να διαμορφώσουν την ιστορία, αντί να παρασυρθούν από αυτήν.

Οι παρατηρήσεις του ποντίφικα απηχούσαν μια ανησυχία ότι η Ευρώπη ξηλώνεται: από την απροθυμία ορισμένων χωρών να αντιμετωπίσουν την προσφυγική κρίση και την άνοδο λαϊκιστικών και ξενοφοβικών πολιτικών κομμάτων, μέχρι τις οικονομικές και μεταναστευτικές ανησυχίες που τροφοδοτούν την καμπάνια υπέρ της αποχώρησης λίγους μήνες πριν το δημοψήφισμα στη Μεγάλη Βρετανία.

Απευθυνόμενος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, χρησιμοποίησα την εικόνα της Ευρώπης ως γιαγιάς», είπε ο Πάπας κατά την ομιλία του. «Σημείωσα ότι υπάρχει μια αυξανόμενη εντύπωση ότι η Ευρώπη είναι κουρασμένη, γερνάει, ότι έπαψε να είναι γόνιμη, ότι τα υψηλά ιδανικά που ενέπνευσαν την Ευρώπη φαίνονται να έχουν χάσει τη λάμψη τους. Υπάρχει μια εντύπωση ότι η Ευρώπη φθίνει, ότι έχει χάσει την ικανότητά της να είναι καινοτόμος και δημιουργική και ότι ανησυχεί περισσότερο να διατηρήσει και να κυριαρχήσει στο χώρο της παρά να δημιουργήσει διαδικασίες ενσωμάτωσης και αλλαγής. Υπάρχει η εντύπωση ότι η Ευρώπη τείνει να γίνεται ολοένα και πιο ‘περιχαρακωμένη’, αντί να είναι ανοιχτή στο ξεκίνημα νέων κοινωνικών διεργασιών, που θα μπορούσαν να δεσμεύσουν ανθρώπους και ομάδες στην αναζήτηση νέων και παραγωγικών λύσεων σε τρέχοντα προβλήματα. Η Ευρώπη, αντί να προστατεύει χώρους, καλείται να είναι μητέρα που δημιουργεί διαδικασίες».

Αργότερα, κατά την ομιλία του, είπε: «Τι σου έχει συμβεί, Ευρώπη του ανθρωπισμού, πρωταθλήτρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και της ελευθερίας; Τι σου έχει συμβεί, Ευρώπη, πατρίδα των ποιητών, των φιλοσόφων, των καλλιτεχνών, των μουσικών και των ανθρώπων των γραμμάτων; Τι σου έχει συμβεί, Ευρώπη, μητέρα των λαών και των εθνών, μητέρα των ανθρώπων που υποστήριξαν, ακόμη και θυσιάσαν τη ζωή τους, για την αξιοπρέπεια των αδελφών τους;».

«Αν θέλουμε ένα αξιοπρεπές μέλλον, ένα μέλλον ειρήνης για τις κοινωνίες μας, θα μπορούσαμε να το καταφέρουμε δουλεύοντας για αυθεντική ενσωμάτωση, μια ενσωμάτωση που παρέχει αξία, ελευθερία, δημιουργική, συμμετοχική και αλληλέγγυα εργασία. Αυτό δε θα προσφέρει νέες προοπτικές και απτές δυνατότητες ενσωμάτωσης και συμπερίληψης, αλλά θα μας κάνει ακόμη μια φορά ικανούς να αντιμετωπίσουμε εκείνο τον ανθρωπισμό, του οποίου η Ευρώπη υπήρξε το λίκνο και η πηγή». Κλείνοντας, τόνισε:

Ονειρεύομαι έναν νέο ανθρωπισμό για την Ευρώπη. Η Ευρώπη μπορεί να φαίνεται κουρασμένη, αλλά έχει ακόμη δυναμισμό και δυνατότητες και, με τη συμβολή των χριστιανών, μπορεί να προσφέρει, όπως έκανε και στο παρελθόν.

Ονειρεύομαι μια Ευρώπη νέα ικανή να είναι μητέρα, που σέβεται τη ζωή και την υπεραστίζεται. Ονειρεύομαι μια Ευρώπη που φρο-

ντίζει τα μικρά παιδιά, και όλους τους μικρούς, που βοηθά τους πρόσφυγες.

Ονειρεύομαι μια Ευρώπη που προσέχει τους αρρώστους και τους ηλικιωμένους, δεν τους απορρίπτει, δεν τους βλέπει σαν αντικείμενα ή σαν βάρος.

Ονειρεύομαι μια Ευρώπη που νοιάζεται για τους νέους, που τους προσφέρει τη δυνατότητα να εργαστούν, να παντρευτούν, να κάνουν παιδιά, που δεν τους κατευθύνει στον καταναλωτισμό και σε ψεύτικες ή άχρηστες ανάγκες.

Ονειρεύομαι μια Ευρώπη που προσέχει την οικογένεια, που νοιάζεται για τα πρόσωπα και όχι μόνο για την ανάπτυξη και την ευημερία των αριθμών.

Ονειρεύομαι μια Ευρώπη όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι η τελευταία της ουτοπία.

Στιγμιότυπο από την τελετή βράβευσης του πάπα Φραγκίσκου

Της τελετής βράβευσης προηγήθηκε Θεία Λειτουργία στη Βασιλική του Αγίου Πέτρου και μια ιδιωτική ακρόαση των τριών Προέδρων με τον Πάπα. Μετά την τελετή βράβευσης ακολούθησε κοινή συνέντευξη Τύπου των Προέδρων Γιουνκέρ και Σουλτς και του Μάρσελ Φίλιπ, Δημάρχου της γερμανικής πόλης Άαχεν, όπου παραδοσιακά απονέμεται το βραβείο Charlemagne.

Απευθυνόμενος στον πάπα Φραγκίσκο, ο κ. Μάρτιν Σουλτς ανέφερε, μεταξύ άλλων, στην ομιλία του: «Κάθε φορά μάς υπενθυμίζετε ότι η κλήση της ευρωπαϊκής οικοδόμησης παραμένει ένα ειρηνοποιό έργο για την ίδια την Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Γιατί η δυστυχία του κόσμου δεν μπορεί να μας αφήνει αδιάφορους. Η δυστυχία του κόσμου είναι και δική μας υπόθεση. Ένας σταθερότερος κόσμος προϋποθέτει μια δυνατότερη Ευρώπη. Αυτό δεν ήταν και δεν θα είναι ποτέ εύκολο. Αλλά το να περιχαρακωνόμαστε στην ασφάλειά μας δεν είναι λύση. Ας ξαναβρούμε, λοιπόν, το θάρρος των προκατόχων μας, το θάρρος να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες για να τις νικήσουμε, το θάρρος να μην υποκύψουμε στην ιστορία, αλλά να δημιουργήσουμε ιστορία, να είμαστε οι

Στιγμιότυπο από την τελετή βράβευσης του πάπα Φραγκίσκου

αρχιτέκτονές της, οι καλλιτέχνες της, οι οικοδόμοι της. Το οφείλουμε στους Ευρωπαίους νέους». «Οι άλλες ήπειροι μας παρατηρούν και πολύ συχνά δεν καταλαβαίνουν τις αμφιβολίες μας, τους δισταγμούς μας και τα ερωτηματικά μας. Δεν καταλαβαίνουν παρά μόνο μερικούς που στην Ευρώπη αμφισβητούν ακόμη και τα ίδια τα θεμέλια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι άλλες ήπειροι δεν καταλαβαίνουν το μέγεθος του ανόητου και ολέθριου λαϊκισμού, που απειλεί να διαλύσει την Ευρώπη, αυτή την Ευρώπη που χτίστηκε τόσο υπομονετικά βήμα-βήμα, πεποίθηση την πεποίθηση κατά τη διάρκεια των περασμένων δεκαετιών. Η Ευρώπη και η ενοποίησή της, Άγιο Πατέρα, σας είναι πολύ αγαπητές, το γνωρίζω. Συνεχίστε να μας ενθαρρύνετε να ενώσουμε σε μια νέα ορμή τη φαντασία μας, τα ταλέντα μας, την ενέργειά μας, ώστε να κάνουμε - ή να ξανακάνουμε- την Ευρώπη ένα παράδειγμα προς μίμηση. Όμως, αλίμονο, για να τελειοποιήσουμε την οικοδόμηση της Ευρώπης, χρειάζεται υπομονή και αποφασιστικότητα. Απαιτούνται μεγάλες φιλοδοξίες και μακροχρόνια ταξίδια».

Σε κοινό άρθρο, το οποίο συνέγραψαν οι Πρόεδροι Γιουνκέρ και Σουλτς με την ευκαιρία της βράβευσης, υπογραμμίζουν το μήνυμα ελπίδας που ο πάπας Φραγκίσκος έστειλε στην Ευρώπη, όπου κάνει έκκληση για ενότητα και περισσότερο αλληλεγγύη, καθώς η ευρωπαϊκή ήπειρος αντιμετωπίζει πολλαπλές κρίσεις.

Ο πάπας Φραγκίσκος είναι ο πρώτος Αργεντινός και ο τέταρτος μη Ευρωπαίος που κερδίζει το βραβείο. Το 2004, ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β΄ βραβεύθηκε με μια «εξαιρετική έκδοση του βραβείου», αλλά όχι με το ίδιο το βραβείο Charlemagne. ■

«Προσδοκώ ανάσταση νεκρών»

«Αν ο Χριστός δεν αναστήθηκε, τότε η πίστη σας είναι μάταιη»

Α΄ Κορ 15,17

Λέμε στο «Πιστεύω» ότι πιστεύουμε στην ανάσταση ή στην ανάσταση των νεκρών. Τι εννοούμε; Κυριολεκτούμε ή μιλάμε συμβολικά;

Κυριολεκτούμε και εκφράζουμε μια βασική αλήθεια της πίστης μας. Με την αλήθεια αυτή, ομολογούμε την αθανασία και τη σωτηρία, στην οποία προορίζεται η ανθρωπότητα. Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο και τον καθένα από εμάς με έναν σκοπό και έναν προορισμό. Ο προορισμός αυτός είναι η ανάσταση. Με άλλα λόγια, η οριστική ένωσή μας με

τον αναστημένο Χριστό, η συμμετοχή μας στη δική του ζωή, η αιώνια ζωή και η ευτυχία που βρίσκουμε κοντά στον Θεό, με την ενότητα και την κοινωνία των προσώπων της Αγίας Τριάδος. Μας έχει δοθεί από τον Θεό θέση ανάμεσα στους αγίους και τους αγγέλους. Ο Θεός θέλει να μας εξυψώσει μέχρι την πληρότητα της ζωής μαζί Του· αυτή είναι η ολοκλήρωση της σωτηρίας Του για μας. Έτσι, η ανάσταση μάς δείχνει το μεγαλείο του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένου και του μεγαλείου του σώματος. Για τον χρι-

στιανό, ο θάνατος είναι πέρασμα και η ανάσταση φανερώνει τη άφθαρτη ζωή, την ευτυχία, που ο Θεός δίνει στους πιστούς Του. Ας μην ξεχνάμε, ωστόσο, ότι κάθε φορά

που μιλάμε για την ανάσταση ή για τους έσχατους καιρούς, μιλάμε με αποσπασματική μόνο γνώση. Είναι μια πραγματικότητα πέρα από την ανθρώπινη εμπειρία μας. Μόνο μέσα από τα ευαγγέλια και τα σχόλια των αγίων έχουμε κάποια γνώση, αλλά πάντα ατελή και αποσπασματική. Ας μην ζητάμε να γνωρίσουμε τα πάντα, κανείς δεν μπορεί να μας απαντήσει σε όλα.

Resurrection by Luca Giordano

Πώς καταλήγουμε σε αυτήν την πίστη; Πού βασίζεται αυτή;

Βασιζόμαστε στον ίδιο τον Ιησού Χριστό, στη ζωή και στο λόγο Του. Ο Χριστός πέθανε πάνω στο σταυρό, αλλά είναι συγχρόνως άνθρωπος, Θεός και Σωτήρας. Μετά τη σταύρωσή Του εμφανίστηκε με τη θεϊκή Του δόξα και την πληρότητα της αιώνιας ζωής στους μαθητές Του. Όση οι μαθητές μπορούσαν να αντέξουν. Έδειξε ότι εί-

ναι ο Ων, η ίδια η Ζωή. Έδειξε ότι είναι ο ίδιος Ιησούς Χριστός που οι μαθητές είχαν γνωρίσει, αλλά σε άλλη πλέον κατάσταση, ούτε θνητή ούτε φθαρτή. Μας έδειξε ότι μας έχει καλέσει στην ενότητα μαζί Του, στην κοινωνία ζωής μαζί Του, και αυτό ήταν το σχέδιό Του από την αρχή του κόσμου. Εμείς, χάρη στην πίστη και το βάπτισμά μας, συμμετέχουμε ήδη από τώρα στη ζωή του Χριστού και αυτή η θείκη ζωή τρέφεται με την προσευχή και τα μυστήρια, ιδιαίτερα με την θεία Ευχαριστία. Αλλά τώρα ζούμε σε συνθήκες αγώνα, προόδου, με αρετές και με ελλείψεις, όσο είμαστε σε αυτήν την ζωή. Θα ζήσουμε με τελειότητα όταν, μετά το θάνατο μας, ο Κύριος θα μας καλέσει κοντά του.

Μετά τον θάνατο λοιπόν ο άνθρωπος συνεχίζει να υπάρχει;

Ο άνθρωπος είναι προικισμένος από τον Δημιουργό με αθάνατη ψυχή. Ήρθαμε στον κόσμο χωρίς ο Θεός να μας ρωτήσει, προφανώς, αλλά θα ζήσουμε με τον Θεό μόνο αν το διαλέξουμε ελεύθερα με τη θέληση μας και με όλες τις πράξεις και τη ζωή μας. Όταν αφήσουμε αυτόν τον κόσμο, θα βρεθούμε, ο καθένας μας ατομικά, μπροστά στον Θεό και την κρίση του. Όλη η ζωή μας γίνεται φανερή μπροστά μας και μπροστά στον Θεό. Και τότε είτε ο Θεός μάς καλεί κοντά του είτε μας απομακρύνει από κοντά του, ανάλογα με το αν Τον δεχθήκαμε ή Τον απορρίψαμε στη ζωή μας. Αυτή είναι η σωτηρία ή η καταδίκη. Οι Γραφές μάς μιλούν και μας δίνουν επίσης την εικόνα της ολοκλήρωσης με την τελική κρίση όλης της ανθρωπότητας στο τέλος του κόσμου και της ιστορίας. Είναι η τελική πράξη, με την οποία ολοκληρώνεται το σχέδιο του Θεού για τη δημιουργία.

Όλα αυτά ακούγονται περισσότερο σαν μυθολογία και λιγότερο σαν πραγματικότητα.

Είναι αλήθεια. Αλλά, αν είναι θαύμα να υπάρχουμε μετά τον θάνατο με άλλο τρόπο, είναι μεγαλύτερο θαύμα το γεγονός ότι τώρα υπάρχουμε, ενώ πριν λίγα χρόνια δεν υπήρχαμε καθόλου. Κι όμως δεν χωρά αμφιβολία ότι ήρθαμε από τη μη ύπαρξη στην ύπαρξη.

Μετά το θάνατο συνεχίζουμε να έχουμε μνήμη, να έχουμε συνείδηση, γνωρίζουμε ο ένας τον άλλον;

Ασφαλώς. Η ανάσταση σημαίνει τελειότητα, ολοκλήρωση της ζωής που μας δίνει ο Δημιουργός. Τίποτα από ό,τι είναι καλό στη Δημιουργία δεν χάνεται. Όλα τελειοποιούνται. Συνεπώς, η συνείδηση του εαυτού μας, οι σχέσεις μας με τους άλλους, η γνώση μας είναι ανώτερες και τελειότερες από ποτέ.

Αυτό είναι η κοινωνία των αγίων;

Ναι, η κοινωνία των αγίων είναι η τέλεια κοινότητα των πιστών μαζί με τον Χριστό. Ο Χριστός ήρθε στη γη για να δημιουργήσει αυτήν την κοινότητα. Την ονομάζει Βασιλεία του Θεού. Η ζωή που έχουμε τώρα ολοκληρώνεται και τελειοποιείται. Είπαμε, τίποτα καλό από τη Δημιουργία δεν χάνεται. Οι σχέσεις μας δεν χάνονται. Τελειοποιούνται.

Τι σημαίνει «κάθοδος του Χριστού στον Άδη»;

Αφενός σημαίνει ότι ο Ιησούς πέθανε πραγματικά πάνω στο σταυρό, όπως πεθαίνουν όλοι οι άνθρωποι. Επίσης σημαίνει ότι ο Ιησούς «παίρνει μαζί Του» τους δικαίους του Άδη, δηλαδή, είναι σωτήρας και των ανθρώπων που δεν γνώρισαν ποτέ τον Χριστό. Φανερώνεται δηλαδή η παγκοσμιότητα της σωτηρίας του Χριστού.

Ποιος λοιπόν σώζεται;

Ο Χριστός μάς εξηγεί πολλές φορές ποιο είναι το θέλημα του Θεού, τι ζητά από μας, τι μας διδάσκει και ποιος είναι ο δρόμος που οδηγεί στον Θεό και στη σωτηρία, καθώς και ποιος δρόμος οδηγεί στην απώλεια. Όλο το ευαγγέλιο αναφέρεται συνεχώς σε αυτά τα ερωτήματα. Η πίστη και η αγάπη προς τον Θεό, η τήρηση του λόγου Του, η αγάπη προς τον πλησίον, η εμπιστοσύνη στην ευσπλαχνία του Θεού είναι αληθείες, στις οποίες επιμένει ο Χριστός. Τονίζει επίσης ότι Αυτός είναι ο κριτής των πάντων. Καθένας μας θα σταθεί ενώπιον Του με κάθε αλήθεια. (Ρωμ 14,12) Στην παρούσα ζωή κρίνεται η αιωνιότητά μας.

Όταν λέμε ότι ο Θεός θα μας κρίνει για τη ζωή μας, το εννοούμε; Ενδιαφέρεται ο Θεός για το τι κάνουμε;

Ναι, κυριολεκτούμε. Ας μην φανταζόμαστε τον Θεό μακρινό και αδιάφορο. Όποιος βλέπει τον Χριστό βλέπει τον Θεό. Ο Θεός ενδιαφέρεται για κάθε τι που κάνουμε ή που δεν κάνουμε, αφού ενδιαφέρεται για μας τους ίδιους. Χαροποιούμε ή πληγώνουμε την αγάπη του Θεού με τη ζωή και τις πράξεις μας. Το ενδιαφέρον του Θεού για μας και η αγάπη Του, η δύναμη και το μέγεθός τους, ξεπερνούν ό,τι μπορούμε να φανταστούμε. Δεν μας κοιτά σαν ελεγκτής και σαν τύραννος, αλλά σαν Πατέρας που νοιάζεται για τα παιδιά του. Δεν πρέπει να προβάλλουμε τη δική μας σκληρότητα και δυσπιστία πάνω στον Θεό. Ο Θεός αποκαλύπτεται όλος καλοσύνη και ευσπλαχνία. Χρειάζεται να καταλάβουμε και να πιστέψουμε ότι ο Θεός δεν θέλει να κατακρίνει, αλλά να σώσει όλους τους ανθρώπους. Επίσης, ο Θεός με την κρίση του δικαιώνει τους αθώους που αδικούνται και καταισχύνει τους αλαζόνες που ζουν αρπάζοντας με βία. Γι' αυτό στις Γραφές βλέπουμε τους πι-

στους να προσβλέπουν με ελπίδα στην κρίση του Θεού.

Είναι άλλο η σωτηρία και άλλο η ανάσταση;

Όχι, η σωτηρία είναι η ανάσταση. Αλλά, τουλάχιστον από τη δική μας ανθρώπινη σκοπιά, κατανοούμε την ανάσταση ως συμμετοχή στη ζωή του Χριστού μετά το θάνατό μας και την συμμετοχή μας ως πλήρης λαός του Θεού στη ζωή του Χριστού, στο τέλος του κόσμου και με την μετατροπή του σώματός μας, κατά το σώμα του αναστάντος Χριστού. Η Καθολική Εκκλησία διδάσκει ότι μόνο η Παναγία, η μητέρα του Κυρίου, είναι, ήδη από την κοίμησή της, ολοκληρωτικά όπως ο αναστημένος Χριστός. Πράγματι δεν έγινε ποτέ λόγος στην ιστορία της Εκκλησίας για ευλάβεια προς τα ιερά λείψανα της Παναγίας, παρά την υπερβολική τάση των πιστών προς τέτοιες ευλάβειες. Η Εκκλησία, σε Ανατολή και Δύση, αναγνωρίζει και τιμά την Παναγία ως το τελειότερο πλάσμα του Θεού. Είναι η κορυφαία των αγίων και των αγγέλων.

Γιατί υπάρχει καταδίκη και κόλαση; Γιατί δεν σώζονται όλοι οι άνθρωποι;

Γιατί ο Θεός είναι δίκαιος και μας έπλασε ελεύθερους. Γιατί μπορούμε να Τον απορρίψουμε, να Τον αρνηθούμε, να χλευάζουμε το λόγο Του και να Τον βλαστημούμε συνέχεια, όπως κάνουν οι δαίμονες. Ο Θεός είναι η αλήθεια. Μπροστά στον Θεό δεν μπορεί να σταθεί η κακία ή το ψέμα.

Η συνείδησή μας δεν μας κρίνει για τις πράξεις μας;

Η ηθική συνείδηση μαρτυρεί το μεγαλείο του ανθρώπου. Αλλά η συνείδησή μας μπορεί να κρίνει σωστά ή να σφάλλει. Έχει ανάγκη να φωτιστεί και να καλλιεργηθεί. Καλλιεργείται με την πρόοδο στη χριστιανική ζωή και με τα μυστήρια, όπως π.χ. με το μυστήριο της εξομολόγησης. Εν πάση περιπτώσει, δεν είναι η συνείδησή μας που μας δικαιώνει. Μόνο ο Χριστός σώζει. Μόνο ο Χριστός δικαιώνει. Ο Χριστός είναι ο μόνος σωτήρας όλων των ανθρώπων. Αλλά η κρίση του Χριστού είναι αληθινή και δίκαιη γιατί γνωρίζει την καρδιά του ανθρώπου. Στα ευαγγέλια, ο Χριστός επαινεί την πίστη και τη ζωή ανθρώπων, οι οποίοι, στα μάτια του κόσμου, ήταν άπιστοι ή ανήθικοι ή έξω από το λαό του Θεού. Γι' αυτό κανείς από μας δεν μπορεί να κρίνει τον άλλον.

Η ανάσταση είναι η ολοκλήρωση της ιστορίας;

Της ιστορίας ως σχέδιο του Θεού, ναι. Αλλά, η ανάσταση δεν είναι αποτέλεσμα της ιστορικής προόδου και της ανάπτυξης του ανθρώπου. Ανάσταση σημαίνει ενότητα, κοινωνία με τον Θεό. Αυτό είναι μόνο χάρη του Θεού, όχι αποτέλεσμα ανθρώπινης προσπάθειας. Η Εκκλησία, στο όνομα της χριστιανικής πίστης, δεν μας υπόσχεται μια επιτυχημένη ζωή σε αυτή τη γη. Δεν μι-

λάει για κάποια «ουτοπία», αφού η επίγεια ζωή μας πάντα θα είναι χωράφι με σιτάρι και ζιζάνια. Ωστόσο, μέσω των Μυστηρίων του Βαπτίσματος και της Ευχαριστίας, η ζωή της ανάστασης, κατά κάποιον τρόπο, ήδη έχει ξεκινήσει (βλ. Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας, 1000).

Η μετενσάρκωση είναι μια μορφή ανάστασης;

Το δόγμα της τελικής αναστάσεως αποκλείει θεωρίες της μετενσάρκωσης. Η Εκκλησία διδάσκει για την «μία ζωή που ζούμε», γιατί είναι διαπιστωμένο ότι οι άνθρωποι πεθαίνουν μόνο μία φορά (Εβρ 9,27).

Είναι σωστή η ευλάβεια στα ιερά λείψανα;

Η ευλάβεια προς τα λείψανα των αγίων είναι μια σαφής εκδήλωση της πίστης της Εκκλησίας στην μετά θάνατον ζωή και στην ανάσταση του σώματος. Φανερώνει την κοινωνία ζωής και πίστης που έχουμε ως πιστοί κα πέρα από το θάνατο.

Και η αποτέφρωση;

Παρόλο που η αποτέφρωση του ανθρώπινου σώματος δεν καταδικάζεται, εκτός κι αν επιλέχθηκε για λόγους που εναντιώνονται στην πίστη (βλ. Κατήχηση, 1176), η Εκκλησία συνιστά εντόνως τη δια-

Γιατί προσευχόμαστε για τους νεκρούς αν πιστεύουμε στην ανάσταση;

Για τον ίδιο λόγο για τον οποίο προσευχόμαστε ο ένας για τον άλλον όσο είμαστε σε αυτήν την ζωή. Είμαστε αδέρφια, είμαστε μέλη του ίδιου σώματος και ο Θεός θέλει να δείχνουμε μεταξύ μας αλληλεγγύη, αγάπη και αλληλοβοήθεια.

Είναι σωστό να προσευχόμαστε στους αγίους;

Ασφαλώς. Οι άγιοι είναι οι αδελφοί μας που μας προηγήθηκαν κοντά στο Θεό, είναι τα ένδοξα μέλη της Εκκλησίας, είναι πρότυπα χριστιανικής ζωής που η Εκκλησία μάς προτείνει προς μίμηση. Είναι αδελφοί που μεσιτεύουν για μας. Αν υπάρχει πνευματική αλληλοβοήθεια μεταξύ μας σε αυτή τη ζωή, ακόμα περισσότερο υπάρχει βοήθεια από τους αγίους! Με τους αγίους αποτελούμε μία Εκκλησία.

Πώς να φανταστούμε την ενότητα με τον Θεό;

Στον παράδεισο, δεν μπορούμε να αμαρτήσουμε, γιατί βλέποντας τον Θεό κατά πρόσωπο και ως την ζωντανή πηγή κάθε αγαθού που δημιουργήθηκε, ο σωσμένος άνθρωπος θα είναι για πάντα σε κοινωνία με τον Θεό. Παρόλα αυτά, η θεία χάρη δεν εξαλείφει την ανθρώπινη φύση ούτε την ύπαρξή μας ούτε τις ιδιότητές μας ούτε την προσωπικότητά μας ή ό,τι αξίζει στη ζωή. Επομένως, ανάμεσα σε εκείνους που χαιρόνται βλέποντας τον Θεό, υπάρχει διάκριση και διαφορετικότητα, όχι στο αντικείμενο, που είναι ο ίδιος ο Θεός τον οποίο ατενίζουμε χωρίς ενδιάμεσο, αλλά μεταξύ μας: «Εκείνος που έχει περισσότερη αγάπη, συμμετέχει περισσότερο στο φως της δόξας, βλέπει τον Θεό πιο τέλεια και θα είναι ευτυχισμένος».

τήρηση του ευσεβούς εθίμου της ταφής των νεκρών. «Σεβασμός και αγάπη οφείλονται και στη συμπεριφορά μας έναντι των νεκρών, μέσα στην πίστη και στην ελπίδα της αναστάσεως. Ο ενταφιασμός των νεκρών είναι έργο σωματικής ευσπλαχνίας. Τιμά τα παιδιά του Θεού ως ναούς του Αγίου Πνεύματος» (βλ. Κατήχηση, 2300).

Η ανάσταση αφορά μόνο τον άνθρωπο ή και τον κόσμο;

Μια εικόνα της ανάστασης είναι και αυτό που Αγία Γραφή αποκαλεί έλευση «των νέων ουρανών και της νέας γης» (βλ. Κατήχηση, 1042. Β΄ Πε 3,13, Απ 21,1). Ολόκληρο το σύμπαν, στο οποίο ζούμε και κινούμαστε, θα μεταμορφωθεί. Θα υπάρξει συνέχεια ανάμεσα σ' αυτόν τον κόσμο και τον καινούργιο, αλλά και νέα κατάσταση. Η ελπίδα της οριστικής εγκατάστασης της Βασιλείας του Χριστού δεν θα πρέπει να αποδυναμώσει, αλλά αντίθετα να ενδυναμώσει, με τη θεολογική αρετή της ελπίδας, την προσπάθειά μας να επιτύχουμε πρόοδο στη γη (Κατήχηση, 1049).

Τι είναι το καθαρτήριο και τι σχέση έχει με την ανάσταση;

Το καθαρτήριο αφορά αυτούς που σώζονται. Είναι μια φάση προετοιμασίας για την ανάσταση και τον παράδεισο. Έρχεται να εξηγήσει γιατί η Εκκλησία προσεύχεται για τους νεκρούς και γιατί τελούμε μνημόσυνα. Πράγματι. Κανείς άνθρωπος και καμιά ψυχή δεν είναι τέλεια, όταν αφήσει αυτόν τον κόσμο. Αλλά και κανείς δεν μπορεί να σταθεί ατελής ενώπιον της αγιότητας του Θεού. Χρειάζεται, λοιπόν, να αποβάλουμε ακόμη κάθε ελάττωμα και να αποκτήσουμε κάθε αρετή, ώστε να πλησιάσουμε στην αγιότητα του Θεού. Υπάρχει μια φάση τελειοποίησης και εξύψωσης. Είναι αυτό που ονομάζουμε καθαρτήριο.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ

Στις 16 Απριλίου είδαμε τον πάπα Φραγκίσκο με τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο και τον αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο να πραγματοποιούν από κοινού ολιγόωρη επίσκεψη στη Λέσβο, μια κίνηση με στόχο να υποστηρίξει τους πρόσφυγες και να στρέψει την προσοχή στην πρώτη γραμμή της μεταναστευτικής κρίσης που αντιμετωπίζει η Ευρώπη.

Οι διαχριστιανικές σχέσεις εξελίσσονται και βελτιώνονται όχι μόνο με συνόδρια και θεολογικούς διαλόγους, αλλά και μέσα από την κοινή πράξη απέναντι στον ανθρώπινο πόνο. Η εικόνα των τριών ιεραρχών στην Λέσβο εκφράζει την κοινή ευαισθησία και την κοινή πράξη συμπαράστασης σύμφωνα με το λόγο και το παράδειγμα του μοναδικού Σωτήρα και Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Αυτή η κοινή δράση έλειπε από τις διαχριστιανικές σχέσεις και μακάρι τώρα να βρει και συνέχεια μετά από μια τέτοια εντυπωσιακή αρχή.

Όπως είχε δηλώσει πριν το ταξίδι του Πάπα στη Λέσβο, ο εκπρόσωπος Τύπου της Αγίας Έδρας π. Federico Lombardi, «είναι σαφές ότι ο Πάπας αναγνωρίζει την ύπαρξη μιας σημαντικής επείγουσας κατάστασης, η οποία συνεχίζεται επί μακρόν». «Όπως επισκέφθηκε το ιταλικό νησί Lampedusa, που τότε ήταν η πρώτη γραμμή της μεσογειακής οδού, τώρα που υπάρχει αυτή η δύσκολη, δραματική κατάσταση στο μέτωπο του Αιγαίου, φυσικά θέλει να είναι παρών, ώστε να δείξει την αλληλεγγύη και την ευθύνη του». Πέραν τούτου, η συνάντησή του στο νησί με τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο και το Μητροπολίτη Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμο, προσέθεσε ο π. Lombardi, ήταν «μια από κοινού πρωτοβουλία», που έδειξε ότι «οι διάφορες χριστιανικές Εκκλησίες είναι ενωμένες όταν έρχονται αντιμέτωπες με σοβαρές και επείγουσες καταστάσεις».

Τροφοδοτώντας την πεποίθηση ότι η Καθολική Εκκλησία βρίσκεται σε αντίθεση με τη στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην προσφυγική κρίση, ο ποντίφικας προέβη σε μια υψηλού συμβολισμού ενέργεια και πήρε μαζί του στην Αγία Έδρα 12 πρόσφυγες που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και είχαν εγκλωβιστεί στην Ελλάδα, λόγω του κλεισίματος των συνόρων στα Βαλκάνια και στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Ένας αξιωματούχος επιβεβαίωσε ότι όλοι οι πρόσφυγες ήταν μουσουλμάνοι από τη Συρία, έξι εκ των οποίων ανήλικοι, οι οποίοι έφτασαν στο νησί της Λέσβου πριν τεθεί σε εφαρμογή η συμφωνία απέλασης, και τα άτομα αυτά είχαν επιλεγεί με κλήρωση ανάμεσα στους διαμένοντες στον καταυλισμό του δήμου Λέσβου, στο Καρά Τεπέ της Μυτιλήνης. Η ενέργεια αυτή του Πάπα ερμηνεύεται ως εκδήλωση της δυσαρέσκειάς του για την ακολουθούμενη πολιτική και πρακτική, αλλά και ως μήνυμα προς τους ευρωπαίους ηγέτες για το προσφυγικό. Την φροντίδα των οικογενειών που επέστρεψαν μαζί με τον Πάπα στην Ιταλία ανέλαβε η καθολική φιλανθρωπική ένωση Sant' Egidio, η οποία και θα προσπαθήσει να βρει εργασία για λογαριασμό τους.

Παρότι η ανακοίνωση ότι θα επιστρέψει στην Αγία Έδρα μαζί με 12 πρόσφυγες έμοιαζε με έκπληξη, ο πάπας Φραγκίσκος είπε στους δημοσιογράφους μέσα στο αεροπλάνο, κατά την επιστροφή του στη Ρώμη, ότι η μετεγκατάσταση των προσφύγων χρειάστηκε σχεδιασμό και γραφειοκρατικές διαδικασίες από την Αγία Έδρα και τις κυβερνήσεις της Ιταλίας και της Ελλάδας.

Στη Μυτιλήνη, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και ο Μητροπολίτης Αθηνών και πάσης Ελλάδος υπέγραψαν με τον

πάπα Φραγκίσκο μια κοινή δήλωση, κάνοντας έκκληση στην διεθνή κοινότητα να κάνει προτεραιότητά της την προστασία της ανθρωπίνης ζωής και να παρατείνει την χορήγηση προσωρινού ασύλου σε όσους βρίσκονται σε μεγάλη ανάγκη. Στη δήλωση έγινε επίσης έκκληση σε πολιτικούς ηγέτες να χρησιμοποιήσουν κάθε μέσο για να διασφαλίσουν ότι όλοι, ιδιαίτερα οι χριστιανοί, μπορούν να παραμείνουν στην πατρίδα τους και να απολαμβάνουν «το θεμελιώδες δικαίωμα να ζουν σε συνθήκες ειρήνης και ασφάλειας». Σημειώνεται ότι ο πάπας Φραγκίσκος μαζί με τους Ορθόδοξους ιεράρχες προσευχήθηκαν με επιμνημόσυνες δεήσεις για όσους πνίγηκαν στη θάλασσα στην προσπάθειά τους να περάσουν στην Ευρώπη.

Η Αγία Έδρα ανέφερε ότι το ολιγόωρο ταξίδι του ποντίφικα είχε καθαρά ανθρωπιστική και θρησκευτική φύση, και όχι πολιτική, αλλά το μήνυμά του πάπα Φραγκίσκου προς την Ευρώπη ήταν σαφές.

Καθώς αναφέρθηκε στο κλείσιμο των συνόρων και την ανέγερση φραχτών σε ολόκληρη την ήπειρο κατά τη διάρκεια της προσφυγικής κρίσης, ο πάπας Φραγκίσκος είπε ότι ο κόσμος χρειάζεται γέφυρες, όχι τοίχους «για να μας κάνουν να νιώθουμε ασφαλείς». «Τα εμπόδια δημιουργούν διαιρέσεις, αντί να προωθούν την αληθινή πρόοδο των λαών και οι διαιρέσεις αργά ή γρήγορα οδηγούν σε συγκρούσεις», προσέθεσε.

Παρόλο που οι επισκέψεις του Πάπα σε στρατόπεδα προσφύγων δεν είναι κάτι καινούργιο, ειδικό για θρησκευτικά θέματα ανέφεραν ότι η διάσωση των δώδεκα προσφύγων από τη Συρία έστειλε ένα σημαντικό μήνυμα, το οποίο αντανakλά τη μακρά ιστορία της αγάπης του προς τους πιο ευάλωτους ανθρώπους του κόσμου, ιστορία που ξεκινά από τη ζωή του ως Ιησούιτη ιερέα στην Αργεντινή.

«Το καλωσόρισμα του ξένου είναι το επίκεντρο του χριστιανικού μηνύματος», ανέφερε ο Charles Camosy, καθηγητής Χριστιανικής Ηθικής στο Πανεπιστήμιο Fordham της

Νέας Υόρκης. Παρόλο που συχνά ο πάπας Φραγκίσκος θεωρείται προοδευτικός πάπας, ο καθηγητής Camosy είπε ότι παράλληλα «προωθεί και μια πιο παραδοσιακή κατανόηση για το τι είναι ο χριστιανισμός». Η εμφάνισή του με τους δύο Ορθόδοξους ιεράρχες ήταν ένα ακόμη μικρό βήμα του Πάπα για την επούλωση του σχίσματος ανάμεσα στις δύο Εκκλησίες και τη σύσφιξη των σχέσεων ανάμεσα στην ανατολική και τη δυτική χριστιανική παράδοση, σχεδόν μια χιλιετία μετά το πικρό σχίσμα του 1054. Ο πάπας Φραγκίσκος έχει κάνει την οικουμενική προσέγγιση άλλη μία προτεραιότητά του. Όπως ανέφερε, εξάλλου, ο Carlo Riopri, καθηγητής της Ιστορίας της Εκκλησίας στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης Santa Croce, η εμφάνιση των τριών ιεραρχών έδειξε ότι μπορούν να βάλουν στην άκρη θεολογικές και δογματικές διαφορές για να υπογραμμίσουν την κοινή ανησυχία τους για τους πρόσφυγες. Οι τρεις άνδρες περιέγραψαν την εισροή προσφύγων ως μια από τις σοβαρότερες κρίσεις της Ευρώπης από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. «Οι απλοί άνθρωποι θα καταλάβουν το σήμα που οι τρεις αυτοί θρησκευτικοί ηγέτες εκπέμπουν», προσέθεσε ο κ. Riopri. «Το να τους βλέπουμε να γευματίζουν μαζί με τους πρόσφυγες, όλους μαζί, είναι ένα ισχυρό μήνυμα ανθρωπιάς».

Κοντά στα γεγονότα

@ ΠΑΙΔΟΦΙΛΙΑ

Ο πάπας Φραγκίσκος ευχαρίστησε, τον περασμένο Ιανουάριο, τη Συνοδική Επιτροπή για το δόγμα της πίστης, η οποία συνεδρίασε σε ολομέλεια, για την αντιμετώπιση των ζητημάτων παιδοφιλίας, στα οποία εμπλέκονται μέλη του κλήρου. Η Συνοδική επιτροπή έχει επιφορτιστεί να αντιμετωπίσει τα «σοβαρά εγκλήματα» που διαπράχθηκαν από τους ιερείς και τους εκκλησιαστικούς υπευθύνους: εκείνα κατά των Μυστηρίων (ευχαριστία, χειροτονία, συμφιλίωση...), αλλά και εκείνα κατά των ηθών (σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων, μεταξύ άλλων).

Μπροστά στην συσσώρευση τόσων περιπτώσεων προσφυγών κατά ιερέων που κατηγορούνται για σοβαρά εγκλήματα, ο Πάπας δημιούργησε στους κόλπους της συγκεκριμένης Συνοδικής Επιτροπής, το Νοέμβριο του 2014, έναν σύλλογο με την ευθύνη να ασχοληθεί με αυτούς τους φακέλους. Έπειτα, με την πρόσκληση του Συμβουλίου καρδινάλιων, δημιούργησε τον Ιούνιο του 2015 ένα δικαστικό τμήμα, που αναλαμβάνει την ευθύνη να κρίνει τους επισκόπους, οι οποίοι κατηγορούνται ότι συγκάλυψαν περιπτώσεις παιδοφιλίας.

cath.ch

@ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ: ΦΟΒΟΙ ΓΙΑ ΕΥΓΟΝΙΚΗ

«Βαδίζουμε προς τη δημιουργία γενετικά τροποποιημένων παιδιών», δήλωσε με ανησυχία στις αρχές Φεβρουαρίου ο διευθυντής του βρετανικού καθολικού Ινστιτούτου Βιοηθικής, Anscombe Bioethics Centre, μετά την απόφαση των υγειονομικών αρχών της χώρας να αδειοδοτήσουν μια ομάδα ερευνητών για την χρήση του ανθρώπινου γονιδιώματος εμβρύων για σκοπούς έρευνας. Μια απόφαση άνευ προηγουμένου στην Ευρώπη. Οι ειδικοί προτίθενται να βομβαρδίσουν μια γενετική ακολουθία του DNA, να την αφαιρέσουν και να την αντικαταστήσουν με μια άλλη. Ο σκοπός είναι να μελετήσουν τους μηχανισμούς

δημιουργίας του πλακούντα, ώστε να κατανοήσουν γιατί ορισμένες γυναίκες που μένουν έγκυες, αποβάλλουν. Αυτή η απόφαση προκάλεσε κατακραυγή λόγω των σοβαρών ηθικών επιπτώσεών της. Σύμφωνα με καθολικούς ερευνητές, ανοίγει έναν δρόμο στην ευγονική, που καταδικάστηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. «Η δυνατότητα ενός τέλει μωρού γίνεται όλο και πιο κοντινή, υπογραμμίζουν, και τα έμβρυα θα αντιμετωπίζονται όπως τα ινδικά χοιρίδια». Για την ώρα, πάντως, απαγορεύεται αυστηρά η επανεμφύτευση χρησιμοποιημένων εμβρύων. Δεν υπάρχει επομένως ζήτημα τροποποίησης του γονιδιώματος παιδιών που πρόκειται να γεννηθούν. Τα έμβρυα, που δωρίζονται από γυναίκες που επωφελήθηκαν από τεχνητή γονιμοποίηση, θα καταστρέφονται μετά από δύο εβδομάδες. Κατά τα τέλη Ιανουαρίου, ο πάπας Φραγκίσκος είχε προειδοποιήσει και ο ίδιος τα μέλη της ιταλικής Επιτροπής βιοηθικής: «Ο σεβασμός της ακεραιότητας και της καλής υγείας των ανθρώπων, από τη σύλληψη ως τον φυσικό θάνατο, είναι μια θεμελιώδης ηθική αρχή, από την οποία δεν εξαιρούνται οι βιοτεχνολογικές εφαρμογές στον ιατρικό τομέα. Αυτές δεν πρέπει ποτέ να αδικούν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ούτε και να οδηγούνται μόνο από εμπορικούς σκοπούς».

Radio Vaticana

@ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ UNESCO

Ο τόπος όπου βαπτίστηκε ο Ιησούς, στη Βηθανία, στην ιορδανική όχθη του ποταμού Ιορδάνη, ανακηρύχθηκε παγκόσμια κληρονομιά από την UNESCO, στις 2 Φεβρουαρίου. Ο Σεβασμιότατος Maroun Lahham, βικάριος του λατινικού πατριαρχείου της Ιερουσαλήμ για την Ιορδανία, περιέγραψε την τοποθεσία ως «τόπο όπου ακόμη αντηχεί η φωνή του Χριστού μέσα σε μια χώρα, την Ιορδανία, ήσυχη και ασφαλή, στο μέσον μιας Μέσης Ανατολής που φλέγεται».

fides

@ ΑΦΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το έτος 2016 θα συνοδευθεί από νέες επενδύσεις προς όφελος της εκπαίδευσης στην αφρικανική ήπειρο. Έτσι, σύμφωνα με την National Teachers Union (Εθνική Ένωση Καθηγητών), η κυβέρνηση της Νιγηρίας σκέφτεται να αντιμετωπίσει την έλλειψη καθηγητών, διπλασιάζοντας τον αριθμό των εκπαιδευτικών με σύμβαση. Οι κυβερνήσεις της Τανζανίας και της Νότιας Αφρικής, ομοίως, εξέτασαν μια αύξηση μισθού και εργατικού δυναμικού στους κόλπους των εκπαιδευτικών. Η εξέλιξη μοιάζει, ωστόσο, λιγότερο υποσχόμενη αλλού, όπως στην Κένυα. Η Kenya National Union of Teachers (Εθνική Ένωση Καθηγητών Κένυας) επισημαίνει τη βαθιά αμέλεια από την οποία υποφέρει η δημόσια εκπαίδευση στη χώρα. Μια κατάσταση που αναγκάζει πολλούς γονείς να στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά ιδρύματα, τα οποία απασχολούν κατά μεγάλο μέρος ανειδίκευτους εκπαιδευτικούς. Το συνδικάτο κατηγορεί, επιπλέον, την κυβέρνηση ότι μείωσε μισθούς, παρεμποδίζει την συνδικαλιστική δράση και δεν χρηματοδοτεί επαρκώς το σχολικό σύστημα.

Education International

@ ΠΑΡΕΝΘΕΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ

Στην Ετήσια Έκθεση του 2014 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία μέσα στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία υιοθετήθηκε τον περασμένο Δεκέμβριο, το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο «καταδικάζει την πρακτικής της παρένθετης μητρότητας, που αντιτίθεται στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια της γυναίκας». «Εκτιμά ότι η πρακτική αυτή, μέσω της οποίας οι αναπαραγωγικές λειτουργίες και το σώμα των γυναικών, ιδιαίτερα των εύάλωτων γυναικών στις αναπτυσσόμενες χώρες, γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης για οικονομικούς σκοπούς ή για άλλα συμφέροντα, πρέπει να απαγορευθεί».

zenit

@ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Η Καθολική Εκκλησία της Νότιας Αφρικής έκανε έκκληση στην κυβέρνηση να αναστείλει τα σχέδιά της για πυρηνική ηλεκτροδότηση και να οργανώσει ένα δημοψήφισμα επί του θέματος, υπογραμμίζοντας ότι οι οικονομικοί κίνδυνοι και οι κίνδυνοι ασφαλείας της πυρηνικής εναλλακτικής υπερτερούν των οικονομικών ωφελειών. Η Νότια Αφρική αντιμετωπίζει, εδώ και περίπου δύο χρόνια, μια σοβαρή έλλειψη ηλεκτρισμού, η οποία προξενεί καθημερινά διακοπές ρεύματος. Η κυβέρνηση στοχεύει σε μια πυρηνική τροφοδοσία. Η Καθολική Ιεραρχία των επισκόπων, μέσω της Συνοδικής Επιτροπής της «Δικαιοσύνη και Ειρήνη», εκτιμά ότι η χώρα θα έπρεπε να επικεντρώσει τις προσπάθειές της και τους πόρους της στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. «Αν η κυβέρνησή μας πιστεύει πραγματικά ότι η απόφασή της για πυρηνική ενέργεια εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντα της πλειονότητας των Νοτιοαφρικανών, δεν θα έπρεπε να φοβάται να υποβάλει το ζήτημα σε εθνικό δημοψήφισμα».

aric

@ ΛΙΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Πάνω από 10 εκατομμύρια άτομα απειλούνται από τον λιμό στην Αιθιοπία εξαιτίας μιας σοβαρής ξηρασίας, που μπορεί να συγκριθεί μ' εκείνη του 1984. Οι βροχές είναι σχεδόν ανύπαρκτες και οι καλλιέργειες δεν αποδίδουν σχεδόν τίποτα. Η Καθολική Ιεραρχία της χώρας έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου, σε ένα δελτίο που δημοσιεύθηκε στα πλαίσια της ολομέλειάς της στην Αντίς Αμπέμπα. Οι επίσκοποι παραινούν τις ΜΚΟ, και ιδιαίτερα τις καθολικές οργανώσεις- να κινητοποιηθούν για να σώσουν ζωές. Κατά τη γνώμη τους, αυτή η ξηρασία είναι το αποτέλεσμα των κλιματικών αλλαγών και της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, πάνω από 820.000 άτομα αναγκάστηκαν να μετακινηθούν προς αναζήτηση τροφής. Στη Ρώμη, η διεθνής Κάριτας έκανε έκκληση για πηγές χρηματοδότησης για την Αιθιοπία. Το ίδρυμα Aid to the Church in need διέθεσε ήδη 460.000 ευρώ. Αυτό το ποσό θα πρέπει να βοηθήσει πάνω από 1.400 οικογένειες κατά τη διάρκεια όλου του 2016.

Radio Vaticana

@ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η Λατινική Αμερική είναι η πιο επικίνδυνη περιοχή για όσους ακτιβιστές υπερασπίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Δεκάδες άνθρωποι πέθαναν κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους στην ήπειρο αυτή υπερασπιζόμενοι το δικαίωμα στη γη, το περιβάλλον και την ιθαγενή κοινότητα, σύμφωνα με μια έκθεση της Front Line Defenders. Μόνο στην Κολομβία έχουν καταγραφεί 54 δολοφονίες. Σε ό,τι αφορά τη Βραζιλία, η έκθεση τονίζει ότι οι αγωνιστές των θεμελιωδών δικαιωμάτων και οι ιθαγενείς υπεύθυνοι των κοινοτήτων Κα'αρος και Guarani-Καίωα υπήρξαν θύματα των επιχειρήσεων που λειτουργούσαν παράνομα μέσα στο δάσος του Αμαζονίου και των τοπικών αγροτών που διεκδικούν δικαιώματα επί των εδαφών που έχουν αναγνωρισθεί ως προγονικά, ιθαγενή εδάφη.

fides

@ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ

«Η χάρη της χειροτονίας, που χαρίζει ειδικές ποιμαντικές ικανότητες, δεν μειώνει την υποχρέωση για μελέτη, προσευχή και αντιμετώπιση της εξέλιξης του πολιτισμού», δήλωσε ο καρδινάλιος Marc Ouellet. Σχολίασε στην Αγία Έδρα, τον περασμένο Φεβρουάριο, τα Πρακτικά των ετήσιων μαθημάτων για την κατάρτιση των νέων επισκόπων. Παρουσίασε την πρωτοβουλία αυτή, που συνίσταται στην διοργάνωση μιας «στιγμής περισυλλογής» με «ένα σημαντικό χρονικό διάστημα αφιερωμένο στις Πνευματικές Ασκήσεις, με τη βοήθεια των πατέρων Ιησουιτών». «Ήδη μια πρώτη ομάδα από δέκα επισκόπους εκτίμησε την πρωτοβουλία αυτή, βιώνοντας σε βάθος τη συμμετοχή στις στιγμές περισυλλογής και προσευχής», ανέφερε ο Σεβασμιότατος.

osservatore romano

@ ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Μια ομάδα παιδιών στους δρόμους της Kampala (Ουγκάντα), σχημάτισε το The Ghetto Kids. Χορεύουν και κάνουν χορογραφίες που έχουν σημειώσει μεγάλη επιτυχία. Η πρωτοβουλία ξεκίνησε από μια ιδέα ενός δασκάλου, που ήθελε να τα απομακρύνει από τη ζωή στο δρόμο. Μέσω του χορού, τα παιδιά αποφεύγουν την ανάμειξή τους σε βίαιες καταστάσεις. Εκτός από τα βίντεό τους, που έχουν αναρτηθεί στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, τα παιδιά κάνουν και θεατρικές ανα-

παραστάσεις. Έτσι, κάποια από αυτά μπόρεσαν να βοηθήσουν την οικογένειά τους.

choisir

@ ΑΝΙΣΤΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Το 1% του πληθυσμού κατέχει το 50% των κερδών»: απέναντι σ' αυτούς τους ασυνήθιστους αριθμούς, οι 31 επιτροπές Δικαιοσύνη και Ειρήνη της Ευρώπης αντιδρούν. Υπογραμμίζουν ότι μια οικονομία που δεν καταφέρνει να φροντίσει ευάλωτους και περιθωριοποιημένους ανθρώπους, είναι άδικη και μη βιώσιμη. Είναι καρπός της αδιαφορίας και της έλλειψης ευσπλαχνίας. «Η αύξηση της φτώχειας απειλεί την κοινωνική συνοχή και τη δημοκρατία», υπενθυμίζουν οι επιτροπές Δικαιοσύνη και Ειρήνη μέσα στο τελικό κείμενο της συνάντησης που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Φεβρουάριο στη Λισαβόνα. Αναφέρεται σε μια σειρά από ευαίσθητα θέματα, ξεκινώντας με την επείγουσα ανάγκη να ενσωματωθούν οι μετανάστες στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, και υποστηρίζοντας μια αλλαγή νοοτροπίας, ώστε «να ενταχθούμε σε μια οπτική γενναιοδωρης και παγκόσμιας αλληλεγγύης». Συνιστούν την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και την κατανομή του πλούτου με πιο ισότιμο τρόπο.

radiovaticana

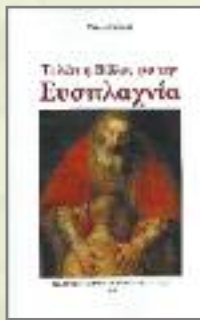

@ ΤΟ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

Στα νότια των Φιλιππίνων, όπου ζει μια σημαντική μουσουλμανική κοινότητα, το λεγόμενο Ισλαμικό Κράτος επιχειρεί να στρατολογήσει νέους πολεμιστές, οι οποίοι θα μπορέσουν να «μολύνουν» τις τοπικές ομάδες. Για να εμποδίσει την διεξόδυσή του, το ισλαμικό κίνημα των Φιλιππίνων αποφάσισε να συνεργαστεί ενεργά με την κυβέρνηση. «Πρόκειται για ένα πολύ θετικό βήμα που αποδεικνύει την ειλικρίνεια του Ισλαμικού Μετώπου Απελευθέρωσης Moro στην αναζήτηση της ειρήνης», δήλωσε ο π. Angel Calvo, καθολικός ιεραπόστολος και κάτοικος της Zamboanga, στο νοτιότερο άκρο των Φιλιππίνων. «Το Ισλαμικό Μέτωπο Απελευθέρωσης έχει δεσμευθεί έντονα στην ειρηνευτική διαδικασία, η οποία είναι δύσκολη. Το Κοινοβούλιο δεν έχει επικυρώσει ακόμα τη συμφωνία που υπεγράφη με την κυβέρνηση του Benigno Aquino. Το ζήτημα θα επαναπεμφθεί στη νέα κυβέρνηση που θα προκύψει από τις εκλογές του φετινού Μαΐου», ανέφερε ο π. Calvo.

ncr

Pierre Gibert

Τι λέει η Βίβλος για την Ευσπλαχνία

Μετάφραση στα ελληνικά: π. Θεόδωρος Κοντίδης.
 ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,
 Αθήνα 2016 • Σελ. 121 • ISBN: 978-960-7443-26-7 • Τιμή: 8,00€.

Είναι ο Θεός ευσπλαχνικός; Είναι δίκαιος κριτής; Είναι αυστηρός παιδαγωγός; Ή μήπως είναι ένας αυθαίρετος δικαστής; Ο πιστός, ο σκεπτικιστής, αλλά προπαντός όποιος δηλώνει άθεος, καλείται να επανεξετάσει την σχεδόν παγιωμένη αντί-

ληψη ότι ο Θεός της Βίβλου είναι ένας Θεός εκδικητικός. Αλλά τι καταλαβαίνουμε εμείς, ως άνθρωποι χωρίς βιβλικές και ιστορικές γνώσεις, και τι λέει η Αγία Γραφή σχετικά με την ευσπλαχνία του Θεού; Τι νόημα αποκτά αυτή η ευσπλαχνία όταν διαβάζουμε και ακούμε το μήνυμα των προφητών, στη διδασκαλία του Χριστού ή το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου;

Στο μικρό και ευκολοδιάβαστο καινούργιο βιβλίο του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών Επιστημών, ο αναγνώστης θα βρει απαντήσεις υπό μορφήν συνέντευξης από τον Pierre Gibert, διακεκριμένο μελετητή της Βίβλου με πλούσιο συγγραφικό και διδακτικό έργο. Ο συγγραφέας εντοπίζει και φωτίζει κομβικά σημεία ολόκληρης της Βίβλου, απαντώντας με απλό και προσγειωμένο τρόπο στα ερωτηματικά που προκύπτουν σε κάθε άνθρωπο ως προς το θέμα της ευσπλαχνίας, της αγάπης, δηλαδή, που δείχνει ο Θεός προς τον άνθρωπο, σε κάθε εποχή και σε κάθε κατάσταση της ανθρώπινης ζωής. Επιπλέον, ξεκαθαρίζει εκείνα τα σημεία που στο νου των περισσότερων ανθρώπων παραμένουν θολά, κάνοντας μια αναδρομή σε όλα τα βιβλία της Αγίας Γραφής.

Εν τέλει, ίσως η ευσπλαχνία είναι μια έννοια που σήμερα έχουμε εγκαταλείψει στη λήθη μας, ίσως η ευσπλαχνία είναι το κεντρικό μήνυμα της μακράς βιβλικής παράδοσης προς όλους εμάς, τους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής.

Για να παραγγείλετε το βιβλίο: *Ινστιτούτο Ανθρωπιστικών Επιστημών*, τηλ.: 210-8835911 εσωτ. 104, καθημερινές από 08.30 ως 16.00.

Σειρά:

Τα διατάγματα της Β' Συνόδου του Βατικανού

Διάθεση: Καλός Τύπος, Σίνα 2, Αθήνα.
 Τηλ.: 210-3626091, ώρες 09:00-15:00 • Τιμή: 35€

Για τον ιστορικό, το θεολόγο και όποιον επιθυμεί να μάθει περισσότερα σχετικά με την Β' Σύνοδο του Βατικανού, διατίθεται από το βιβλιοπωλείο Καλού Τύπου ολόκληρη η σειρά με έκπτωση, στην τιμή των 35€ (αρχική τιμή: 52€).

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας

www.jesuits.gr

και συμβουλευτείτε τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ μας

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ:

Η εγκύκλιος επιστολή «Amoris Laetitia» - Η χαρά της αγάπης

Η νέα αποστολική παραίνεση του πάπα Φραγκίσκου “Amoris Laetitia” -Η χαρά της αγάπης- που εκδόθηκε μετά τη Σύνοδο για την οικογένεια. Δομή και περιεχόμενο.

Ευχαριστούμε πολύ όσους υποστηρίζουν την έκδοση του περιοδικού μας με τη γενναιόδωρη προσφορά τους. Η βοήθειά τους είναι πολύτιμη σε καιρούς δύσκολους για κάθε έντυπο.

Γίνετε υποστηρικτές και ευεργέτες του περιοδικού.

Προσφέρω ως δωρεά το ποσό των **20,00€** **50,00€** **100,00€**
 για την υποστήριξη των «Ανοιχτών Οριζόντων».

Πληρωμή ΔΩΡΕΑΣ
 με κατάθεση
 στον λογαριασμό
 Τράπεζα Πειραιώς
 5018-060093-100 ή
 με ταχυδρομική επιταγή.

ΟΝΟΜΑ
 ΕΠΩΝΥΜΟ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
 ΠΟΛΗ T.K.
 ΤΗΛ.: E-MAIL

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη κατάθεσης, στη διεύθυνση: Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuits.com

Δώρο Προσφέρετε μια συνδρομή σε γνωστό σας πρόσωπο.

Πληρωμή Συνδρομής
 με κατάθεση
 στον λογαριασμό
 Τράπεζα Πειραιώς
 5018-060093-100 ή
 με ταχυδρομική επιταγή.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 Εσωτερικού 20,00€
 Εξωτερικού 30,00€

ΟΝΟΜΑ
 ΕΠΩΝΥΜΟ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
 ΠΟΛΗ T.K.
 ΤΗΛ.: E-MAIL

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη κατάθεσης, στη διεύθυνση: Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuits.com

Ανανεώστε τη συνδρομή σας

Συμπληρώστε το παρόν κουπόνι και στείλτε το, μαζί με την απόδειξη κατάθεσης, στη διεύθυνση: Σμύρνης 27, 10439 Αθήνα ή στο fax 210 8835914 ή με e-mail: athensj@jesuits.com

Πληρωμή Συνδρομής
 με κατάθεση
 στον λογαριασμό
 Τράπεζα Πειραιώς
 5018-060093-100 ή
 με ταχυδρομική επιταγή.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 Εσωτερικού 20,00€
 Εξωτερικού 30,00€

ΟΝΟΜΑ
 ΕΠΩΝΥΜΟ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
 ΠΟΛΗ T.K.
 ΤΗΛ.: E-MAIL